STEĆCI

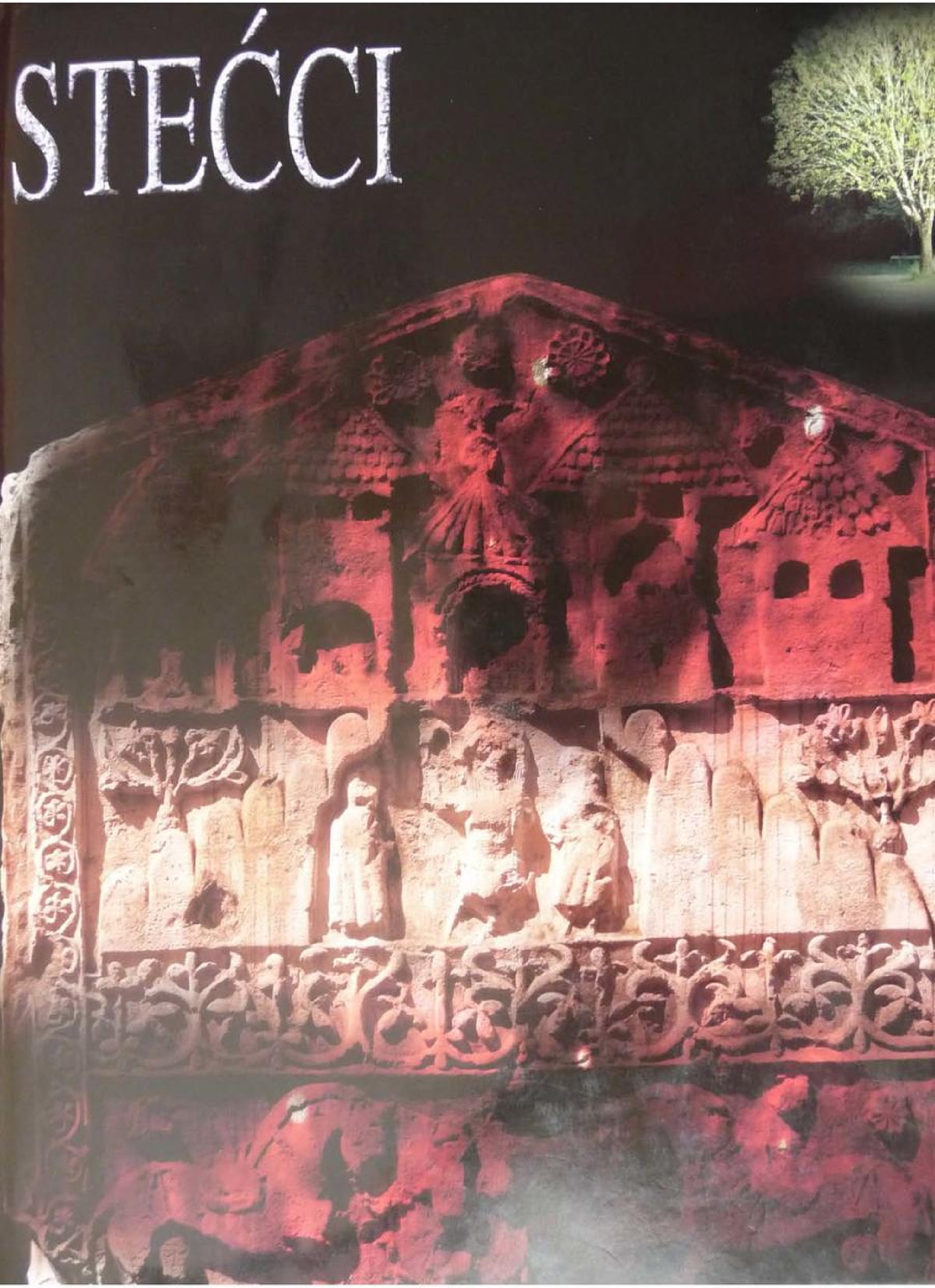

STEĆCI

RABIC

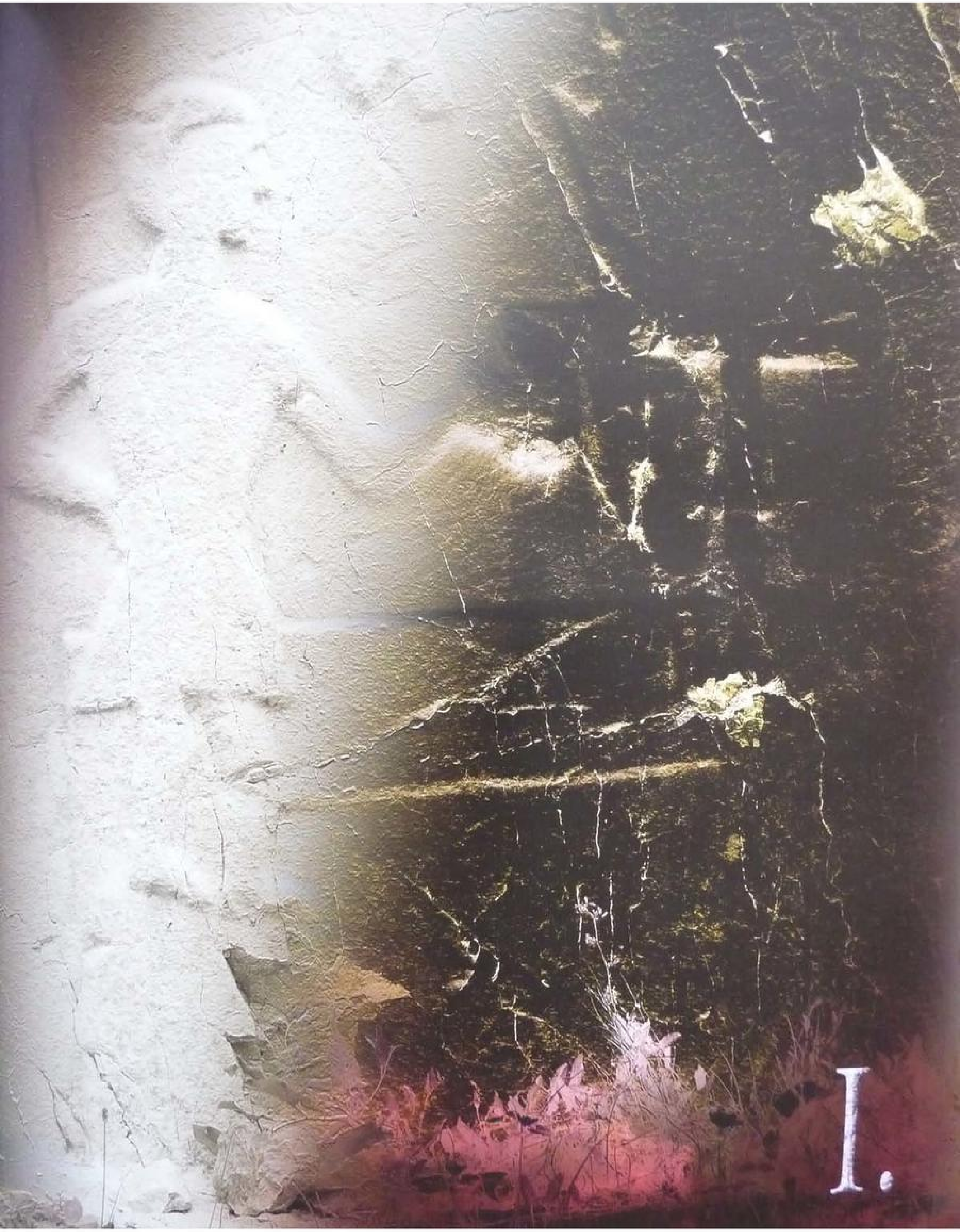

I.

1. Brotnjice
2. Brotnjice
3. Brotnjice

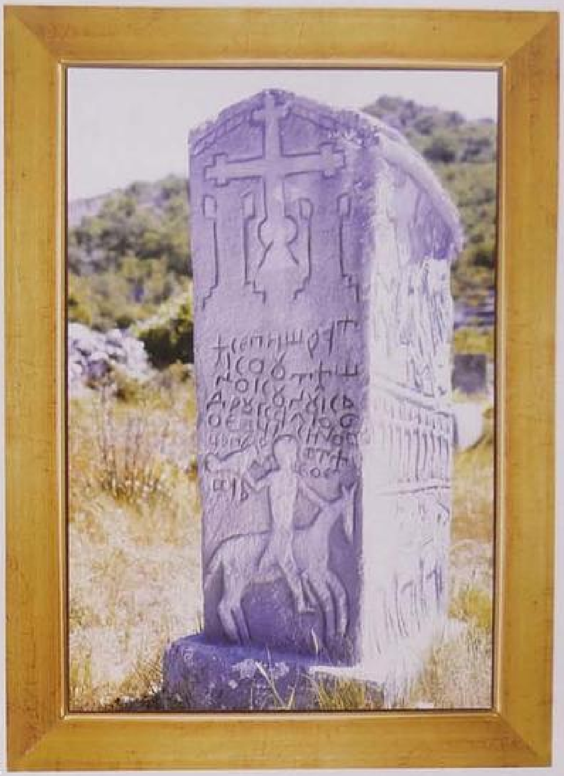

2.

3.

4.

5.

4. Brotnjice
5. Cista Provo

6.

6. Baravište
7. Baravište
8. Cista Provo

7.

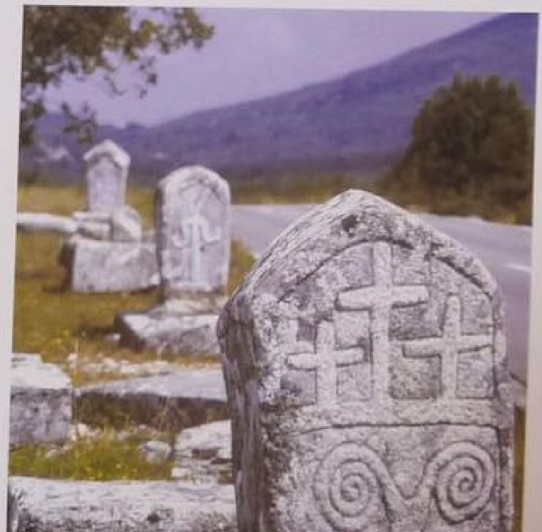

8.

9.

10.

9. Blidinje
10. Blidinje
11. Blidinje

11.

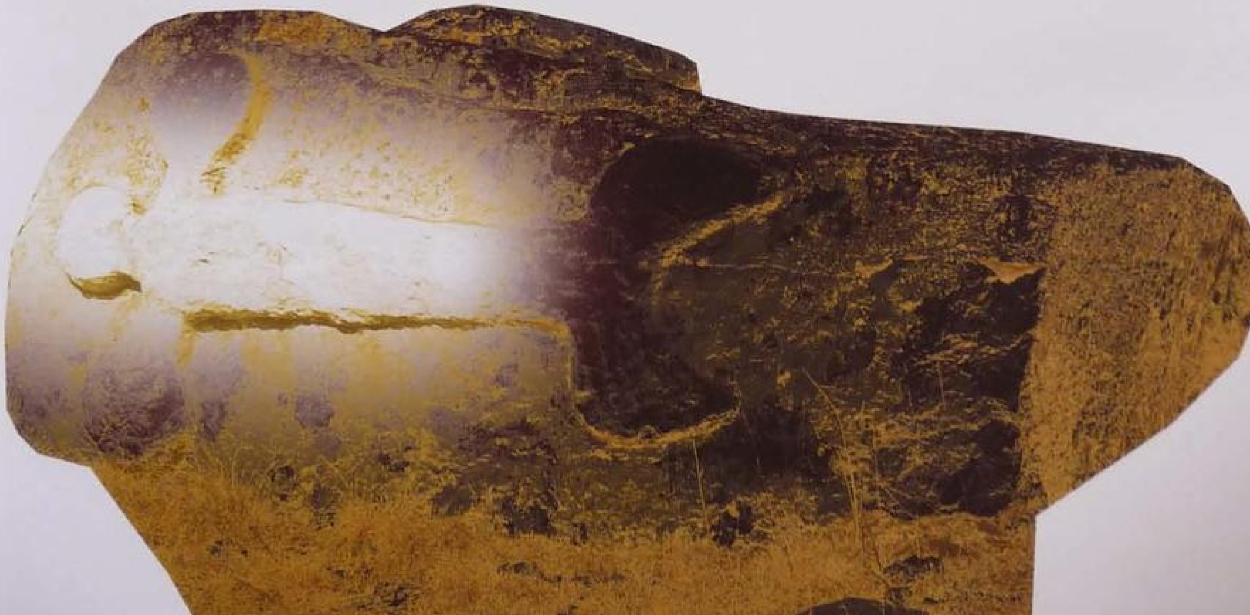

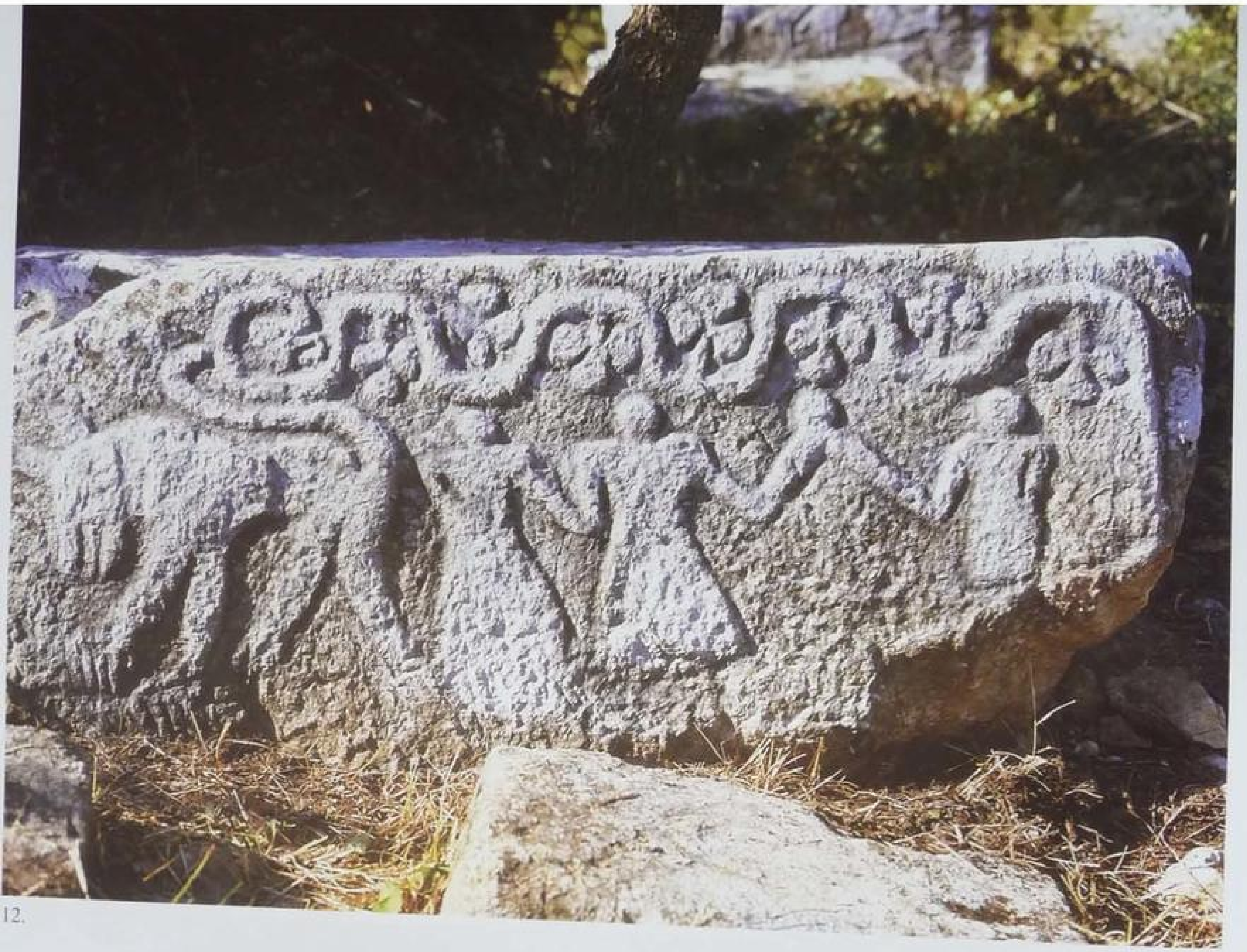

12.

13.

14.

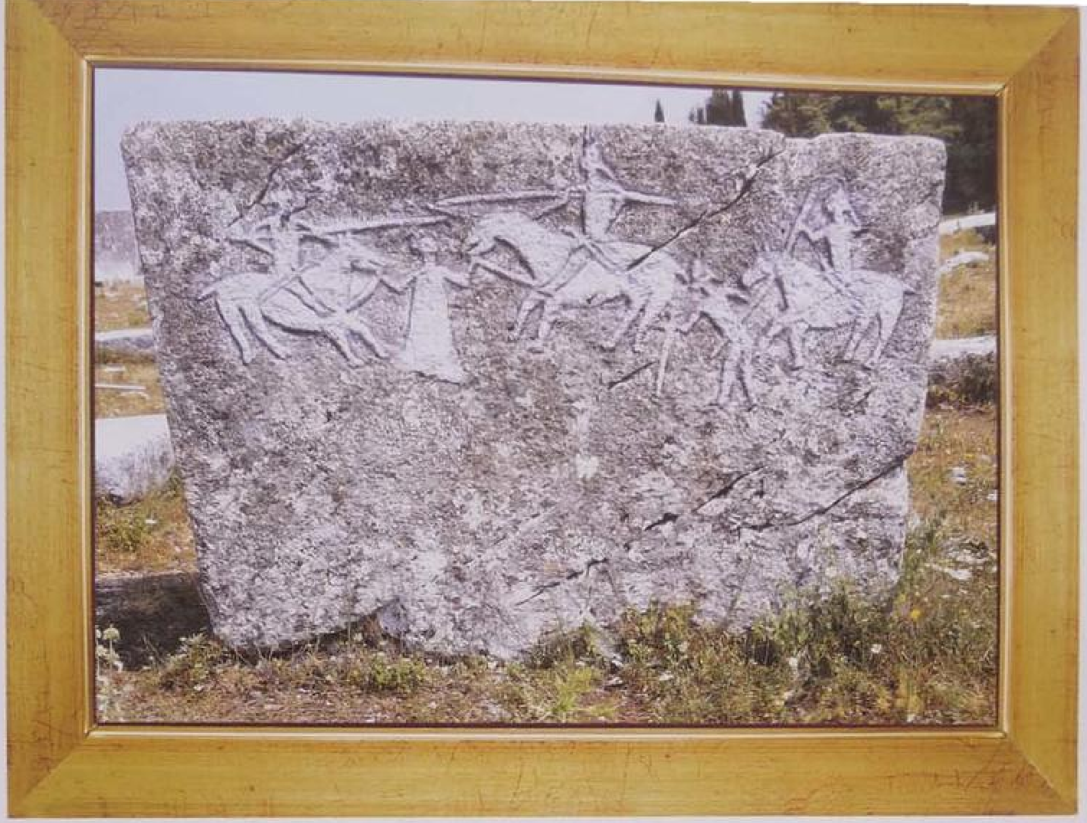

15.

12. Bitunja
13. Bitunja
14. Bitunja
15. Bileća

16.

17.

18.

19.

16. Bratač - Nevesinje
17. Dračevo
18. Drežnica
19. Vukovsko

21.

20. Šikulje - Vareš
21. Šikulje - Vareš

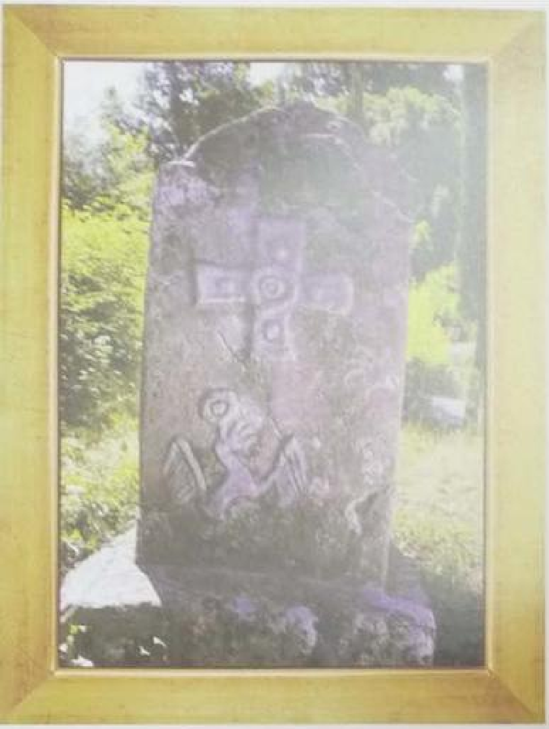
22.

23.

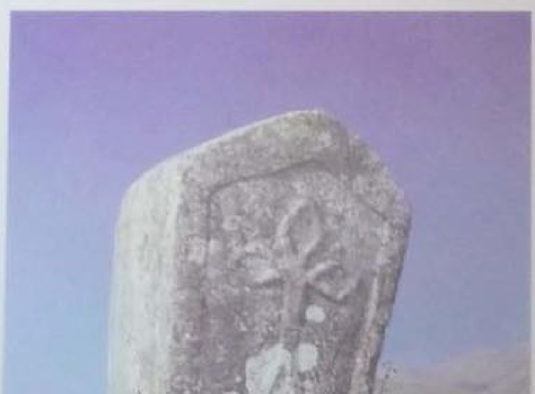
24.

25.

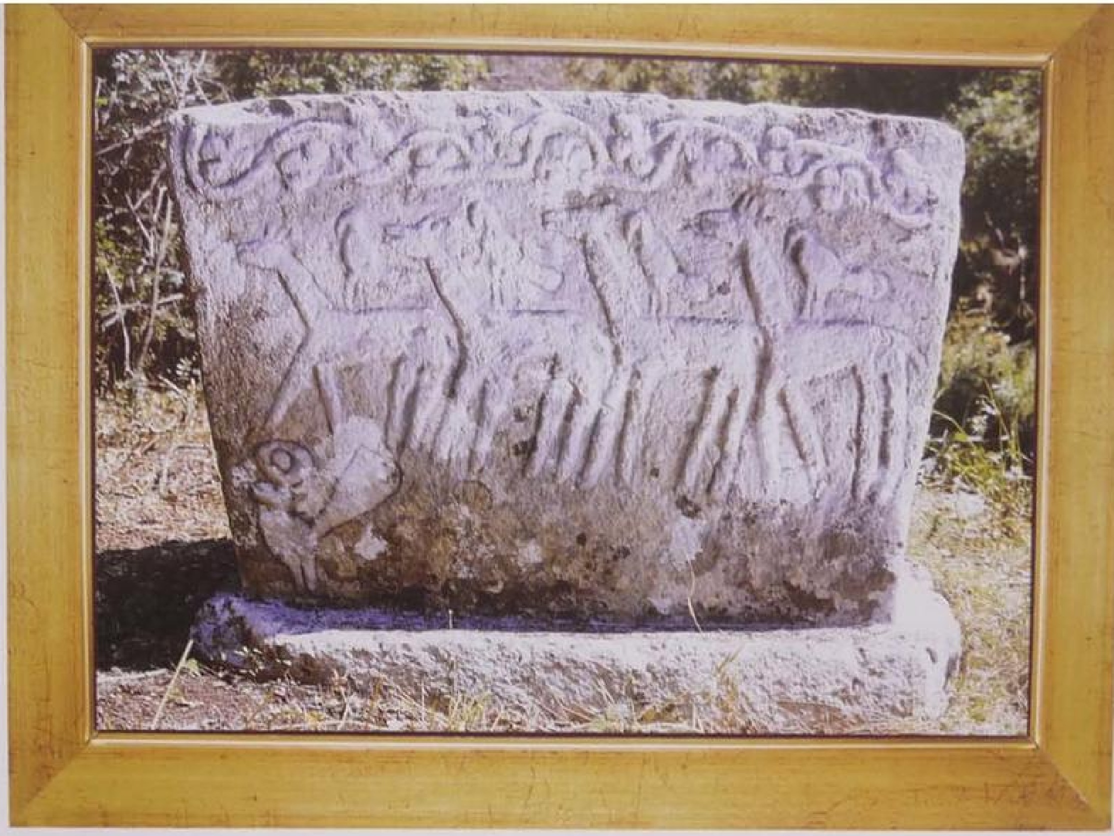

26.

22. Ubosko
23. Ubosko
24. Eminovo Selo
25. Ždrijelovići - Ljubomir, Trebinje
26. Ubosko

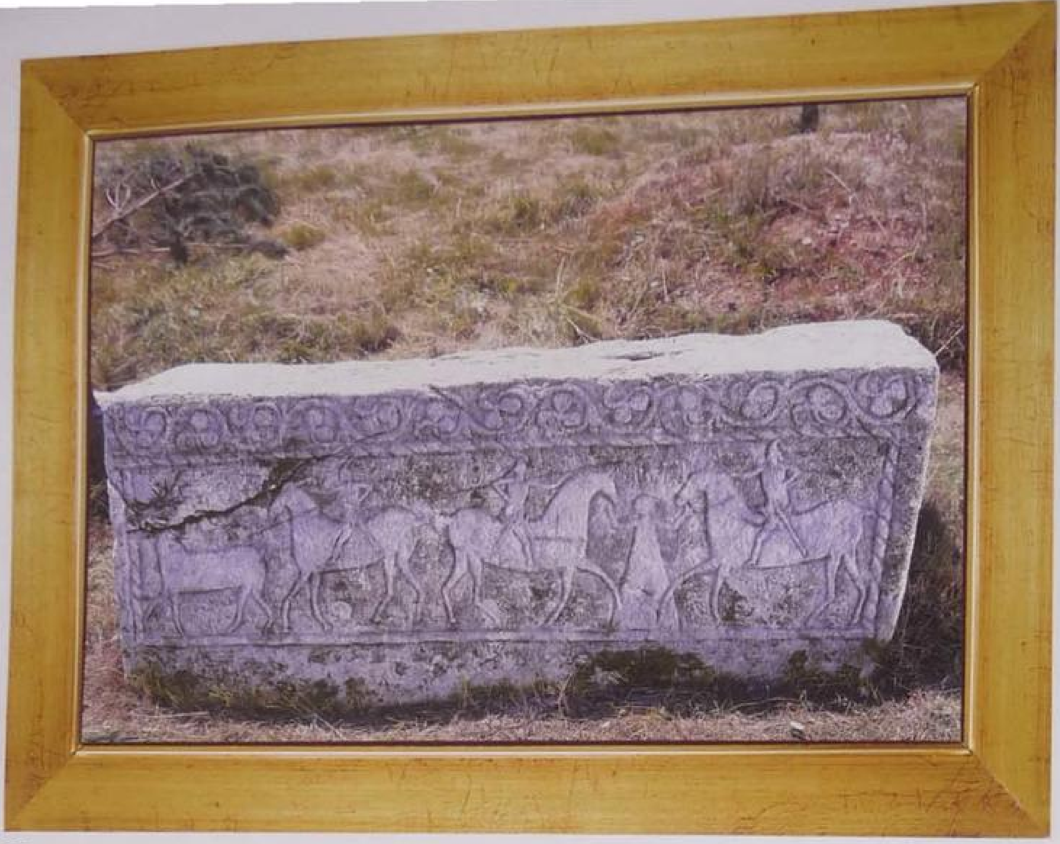

27.

27. Čitluk - Nevesinje
28. Bakići

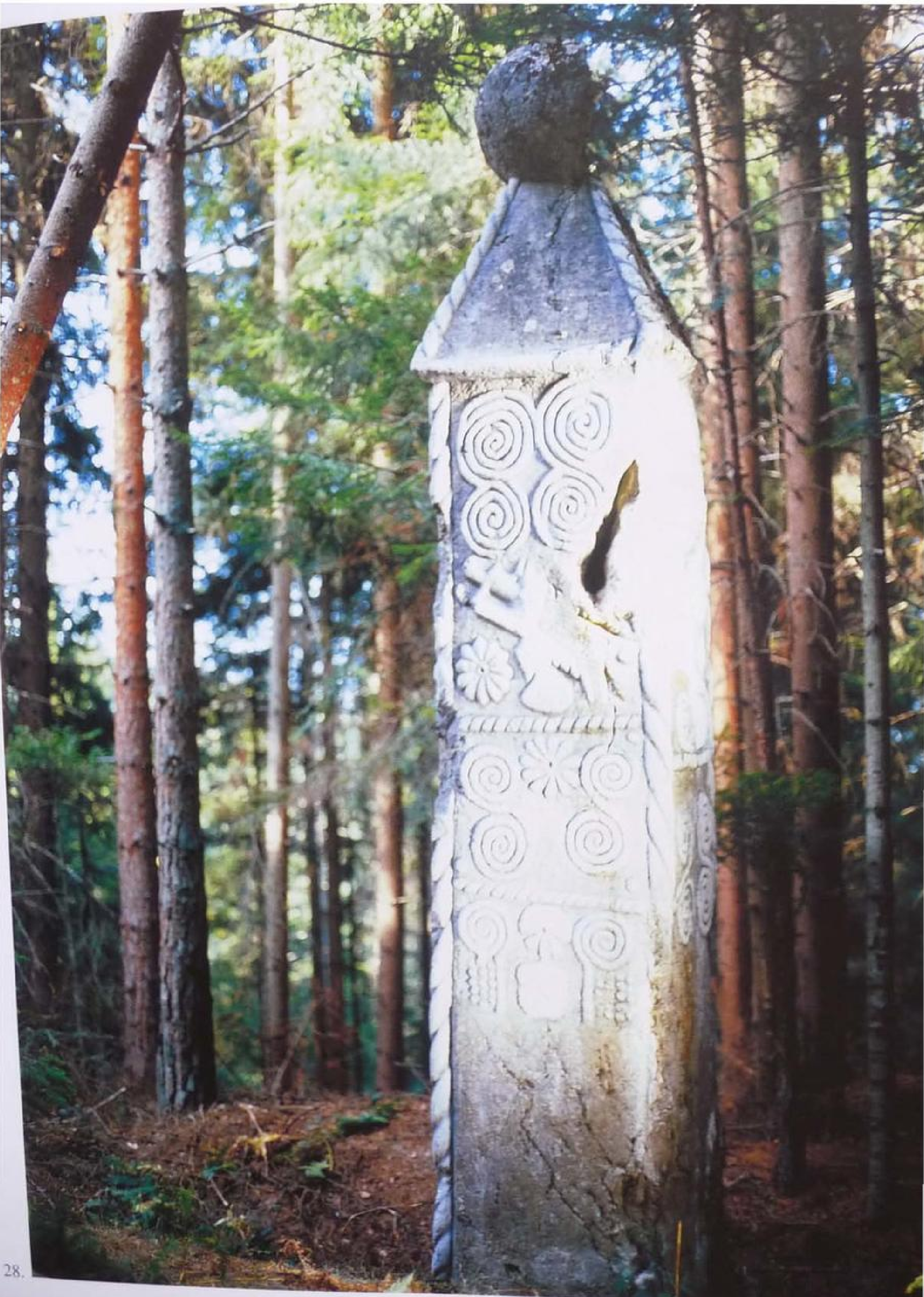

29. Bakići

30. Bakići

II.

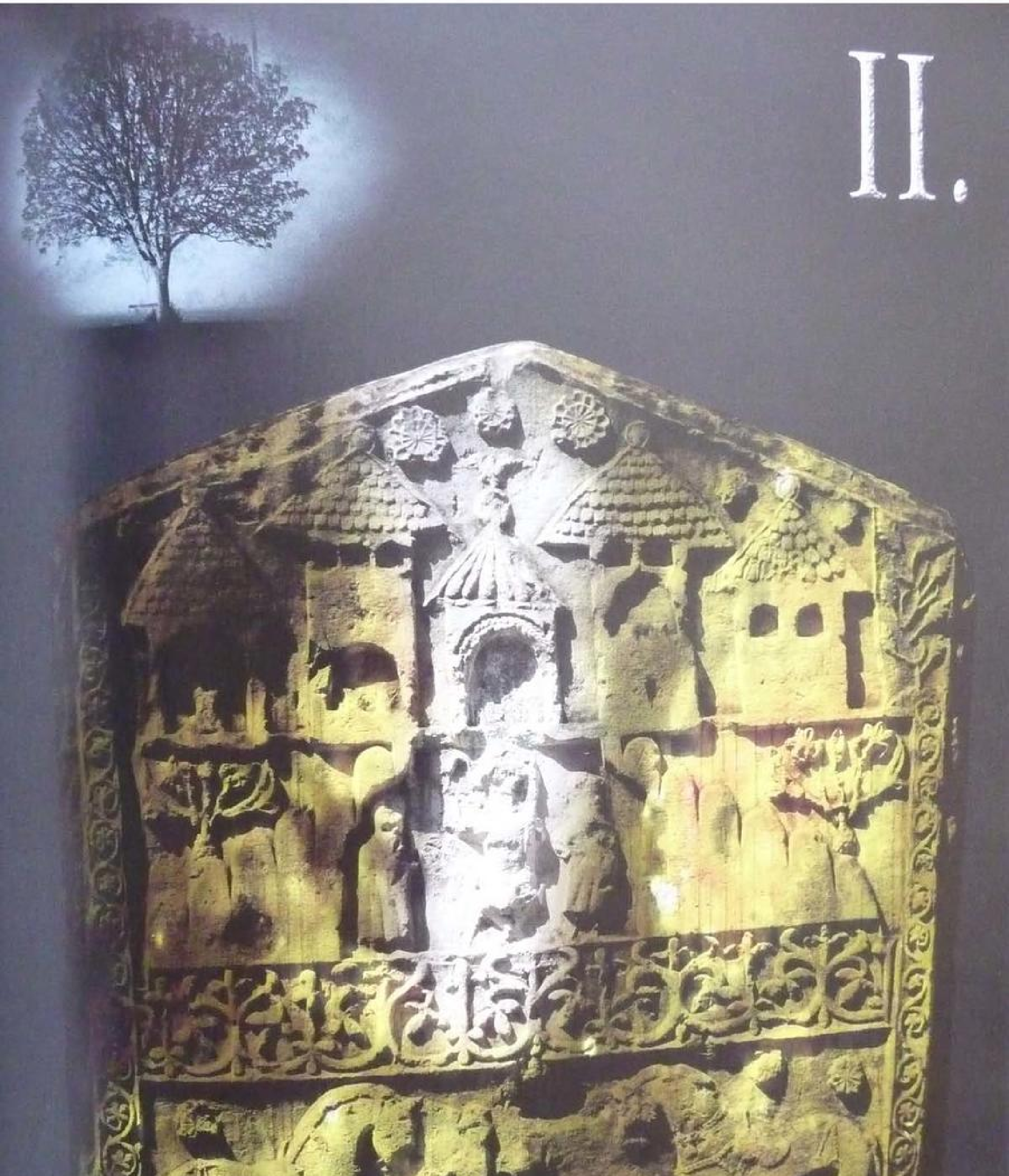

31.

32.

31. Hodovo
32. Hodovo
33. Hodovo
34. Hodovo

33.

34.

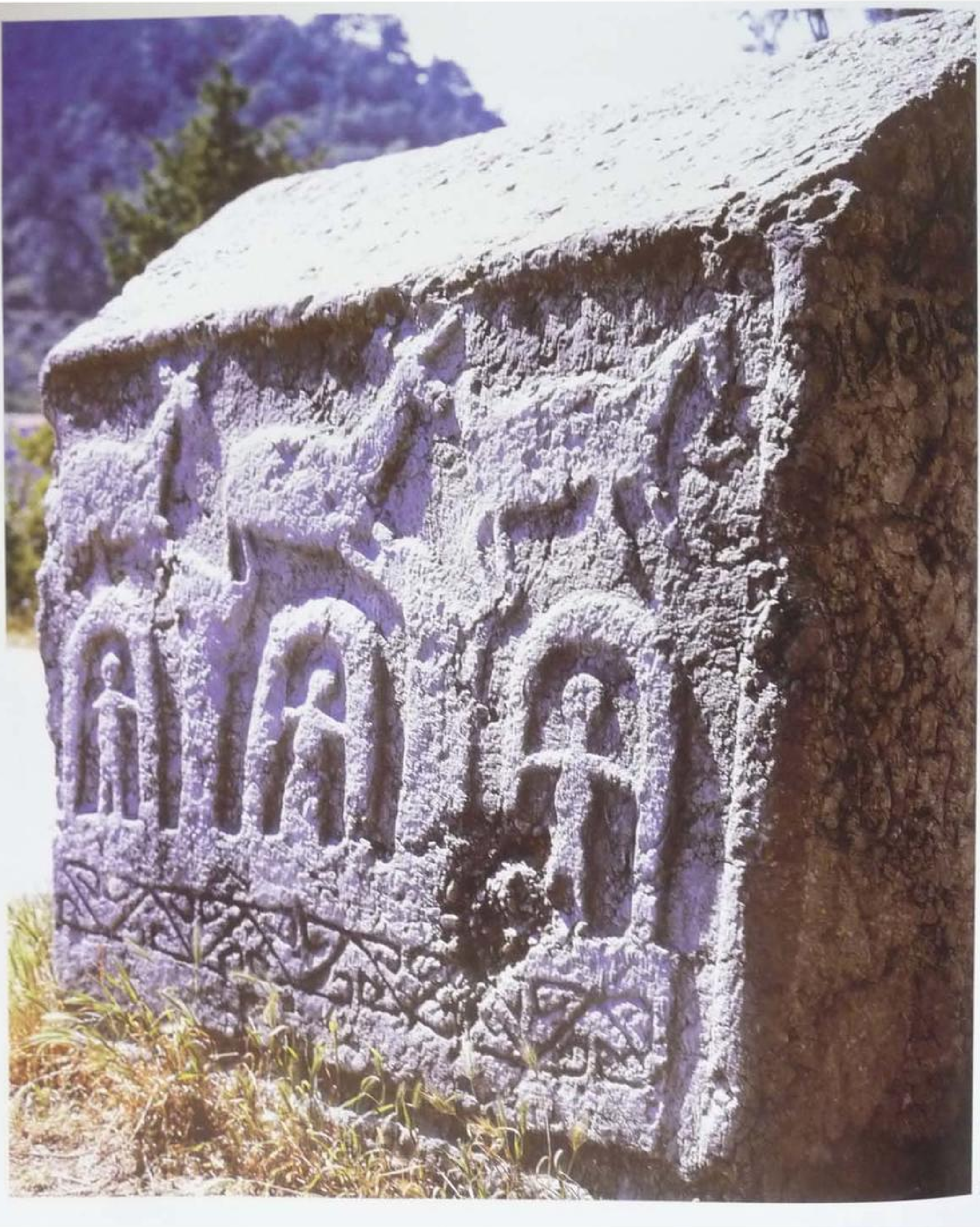

35.

36.

35. Konjic
36. Ljubovo - Trebinje

37.

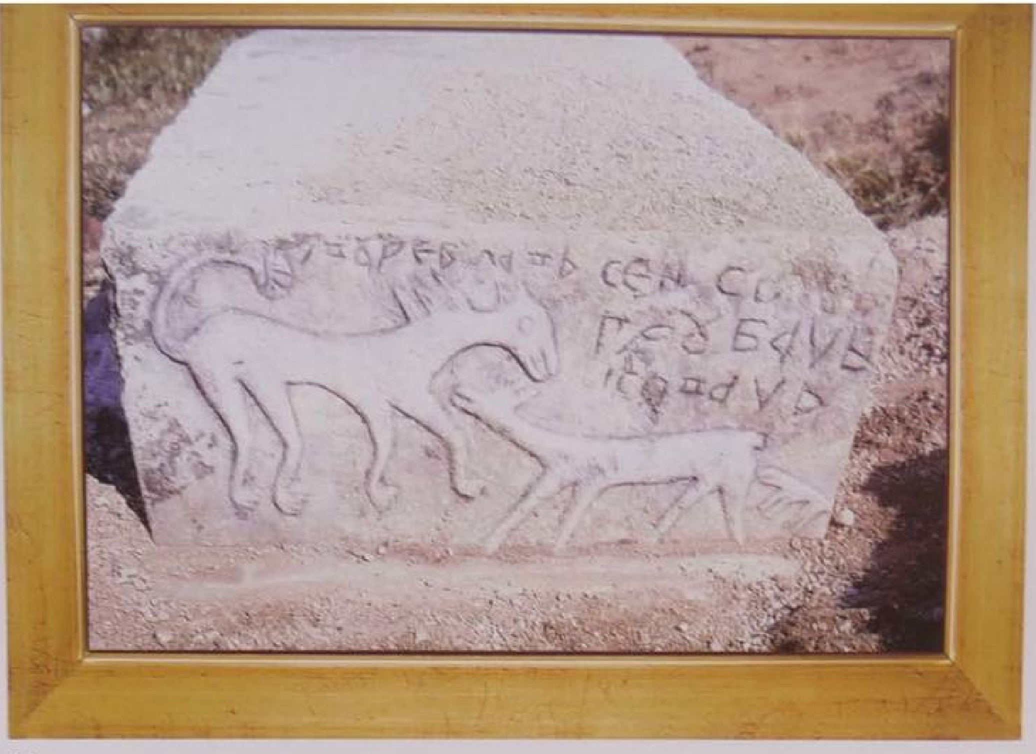

38.

37. Ubosko
38. Boljuni

39. Kuprešani
40. Lakat - Nevesinje
41. Kalinovik
42. Morine

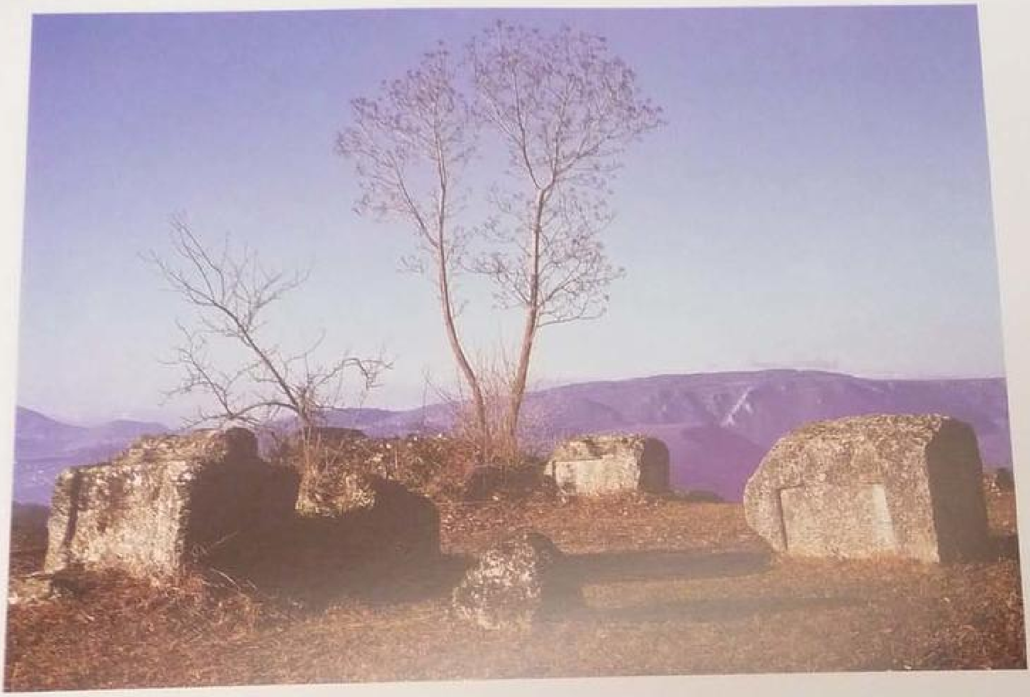

39.

40.

41.

42.

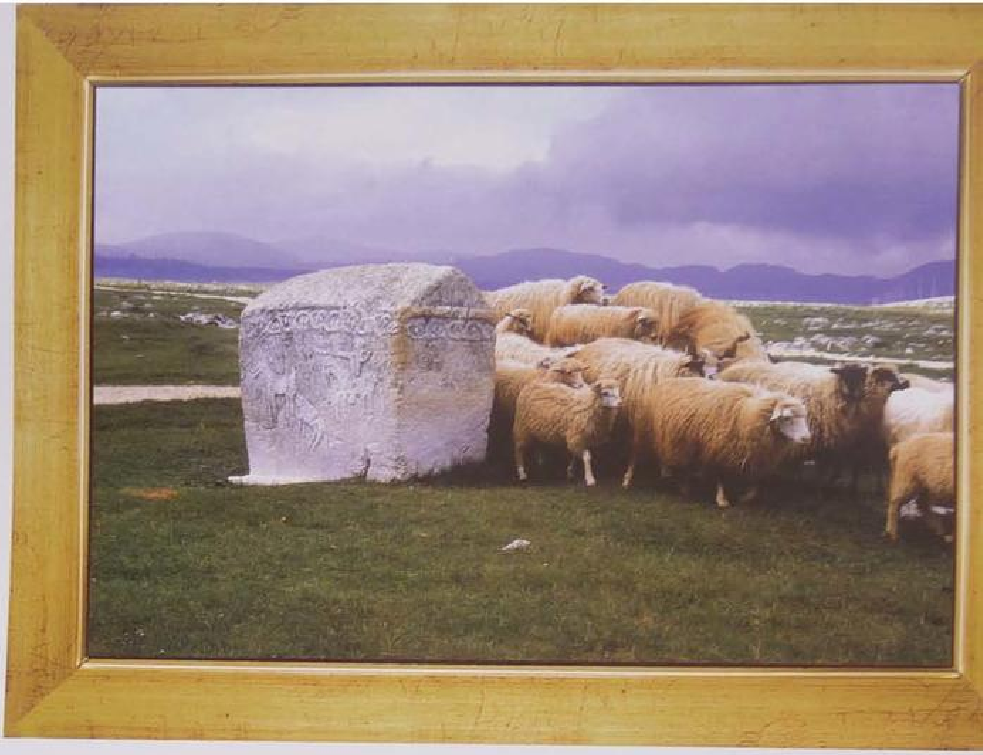

44.

43. Kupres
44. Kupres
45. Ljubomir

45.

46.

47.

48.

46. Bitunja
47. Radimlja, Stolac
48. Bitunja

49. Baljvine
50. Baljvine
51. Gvozno
52. Gvozno

49.

50.

51.

52.

53.

53. Ošanići - Gorica
54. Kotezi
55. Opučići

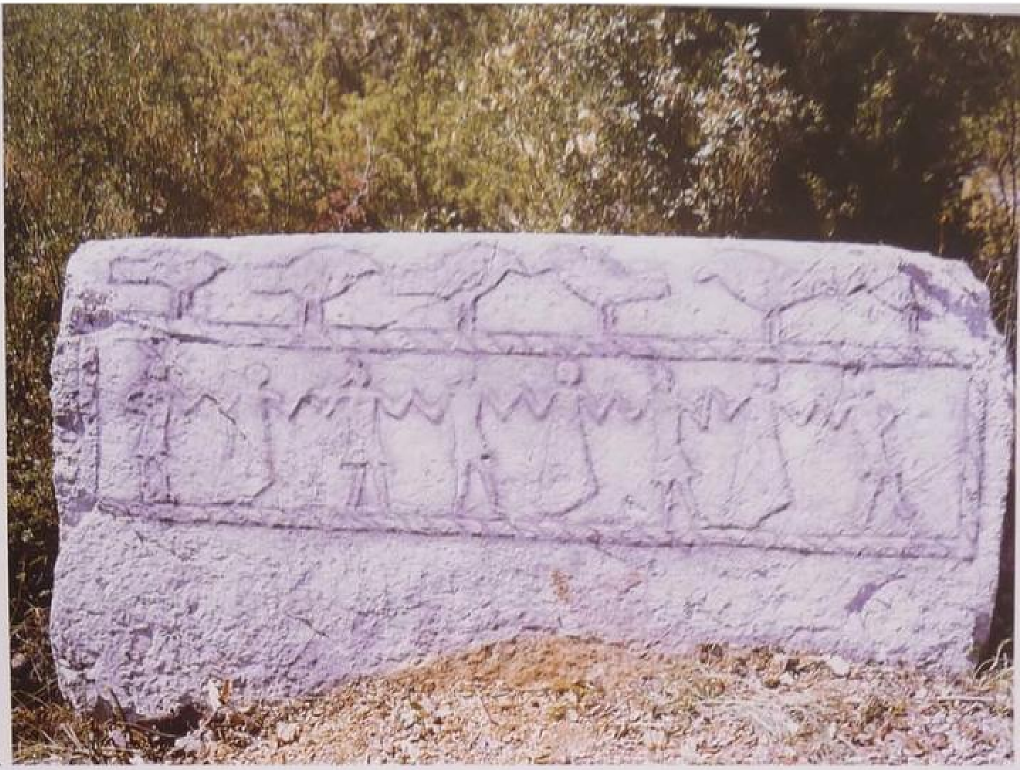

54.

55.

56.

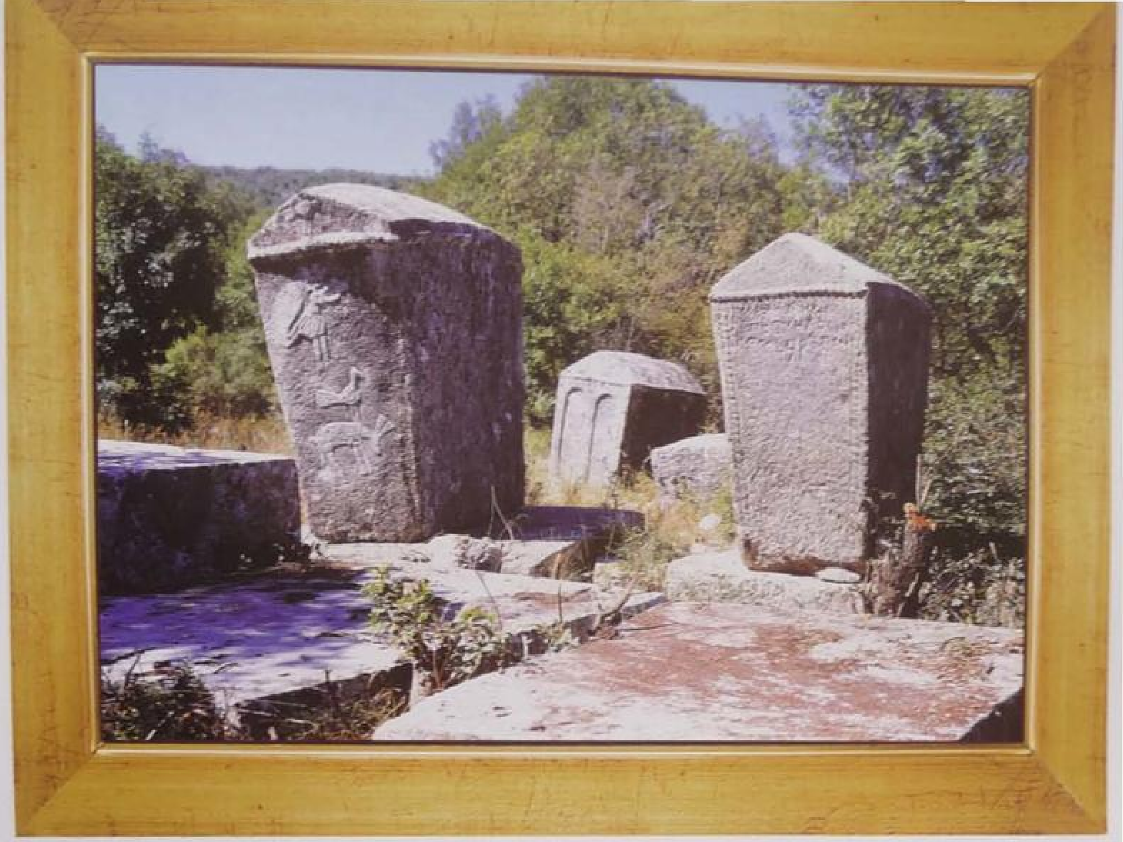

57.

56. Gornje Hrasno - Neum
57. Gornje Hrasno - Neum

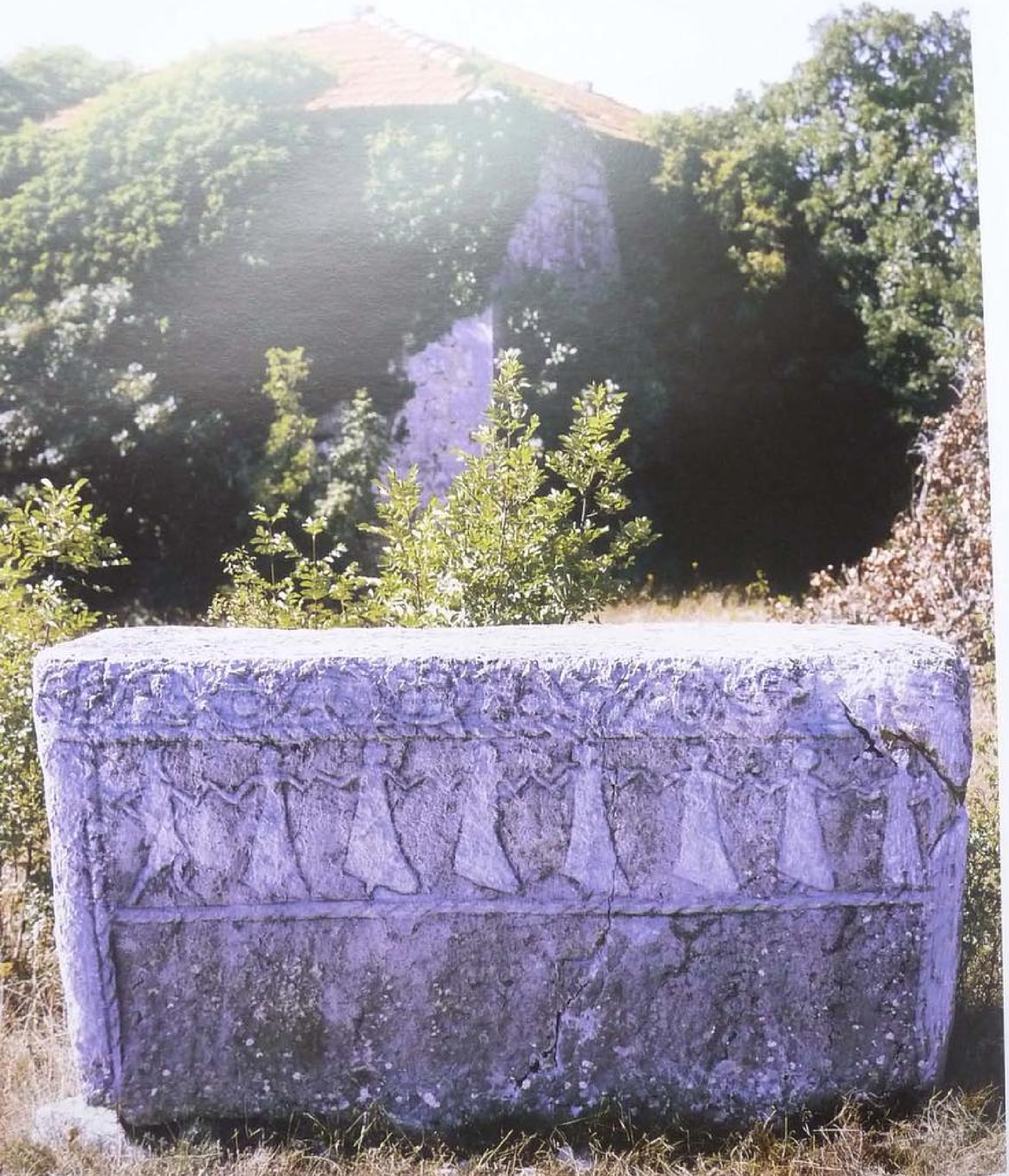

58.

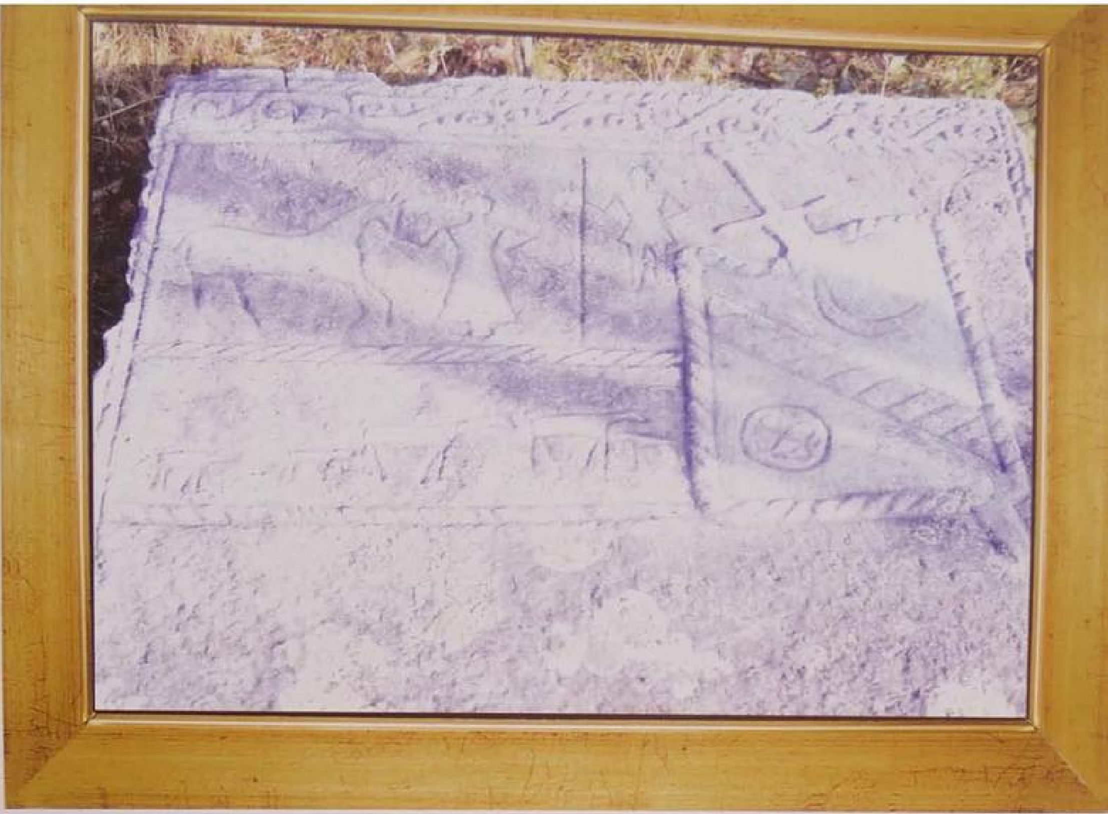

59.

60.

58. Gornje Hrasno - Neum
59. Vranjevo Selo - Neum
60. Gornje Hrasno - Neum

III.

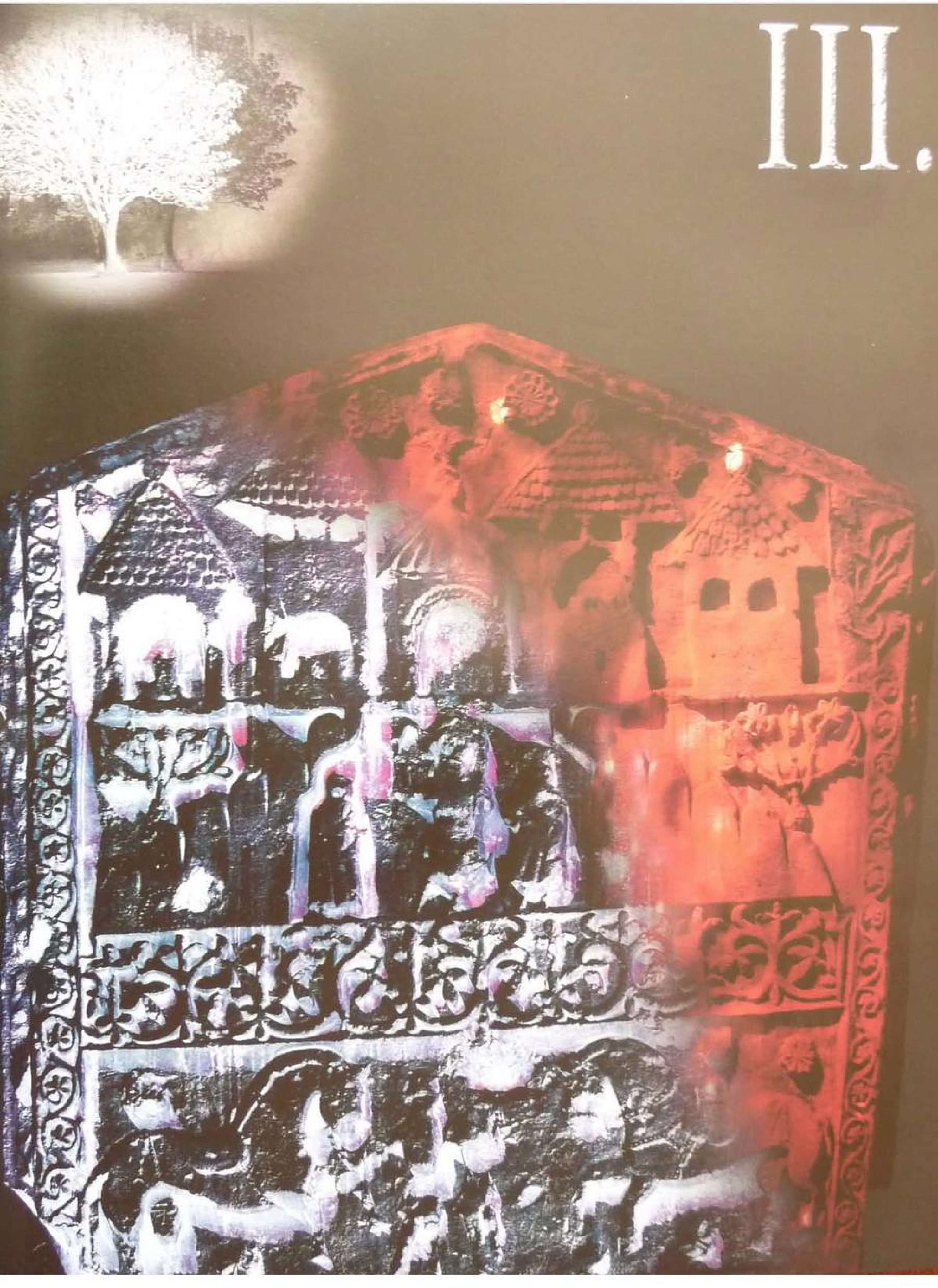

[redacted]

[redacted]

[redacted]

[redacted]

[redacted]

[redacted]

[redacted]

[redacted]

[redacted]

[redacted]

[redacted]

[redacted]

[redacted]

[redacted]

[redacted]

[redacted]

[redacted]

[redacted]

[redacted]

[redacted]

[redacted]

[redacted]

[redacted]

[redacted]

[redacted]

[redacted]

[redacted]

[redacted]

[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]

[illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]

61. Lug

62. Drinovci
63. Jasenice Lug
64. Sarajlije - Duvno
65. Bud

62.

63.

64.

65.

66. Dragični
67. Grude Ružići
68. Radimlja

66.

67.

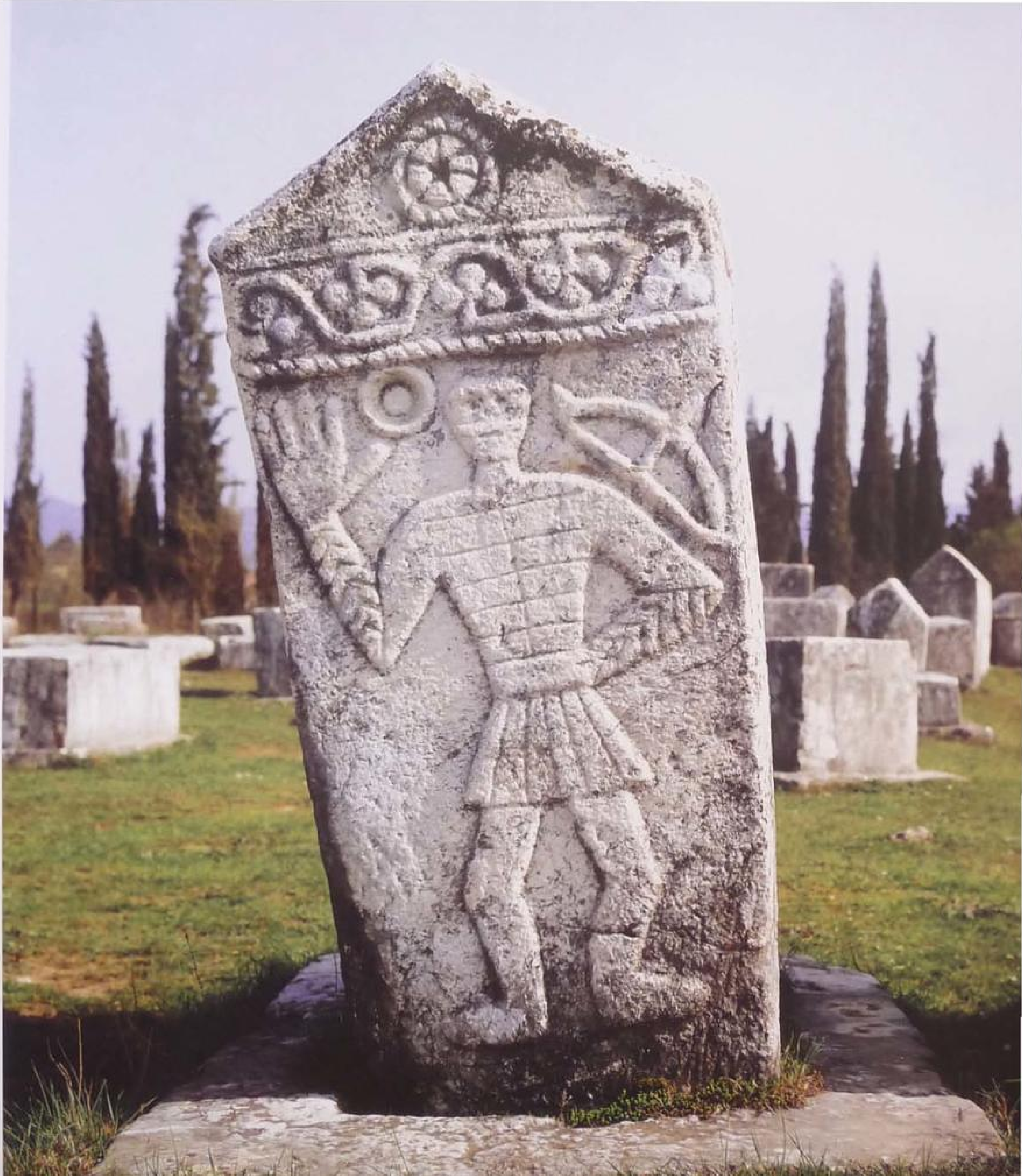

68.

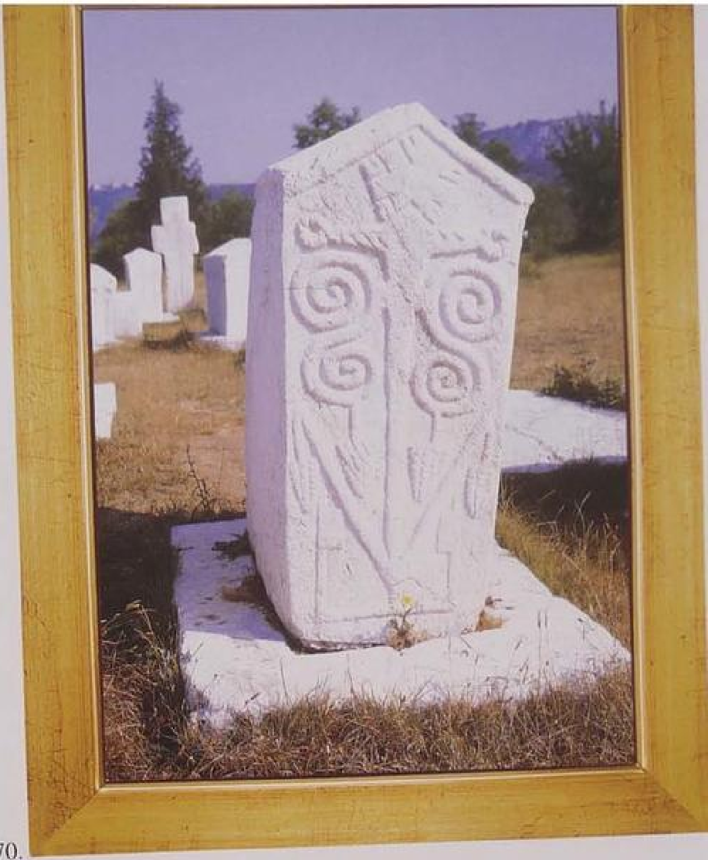

70.

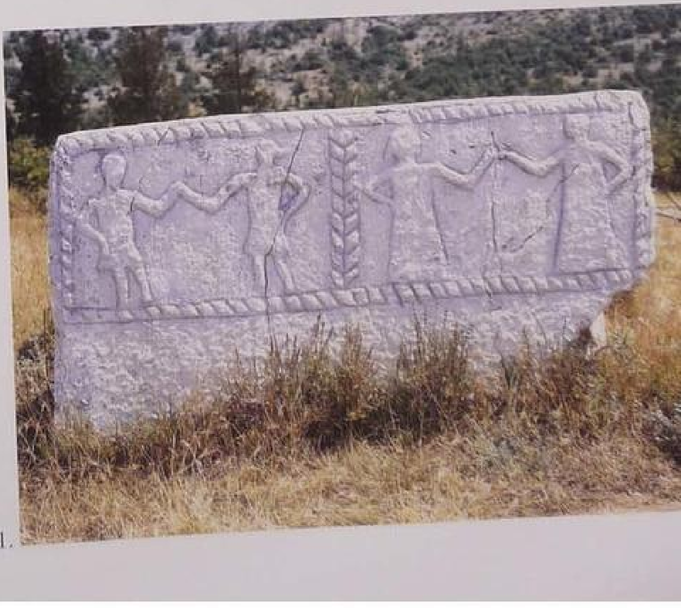

71.

69. Radimlja
70. Radimlja
71. Radimlja

73.

72. Radimlja
73. Radimlja

74. Radimlja

75. Pridovci Nevesinje
76. Donji BrataČ, Nevesinje
77. Radimlja

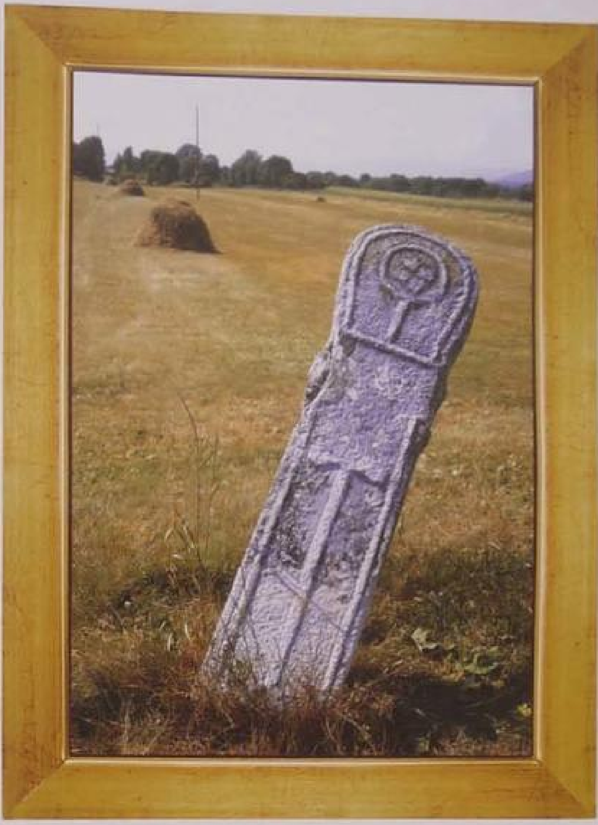

76.

77.

78. Stepen Gacko
79. Strujići

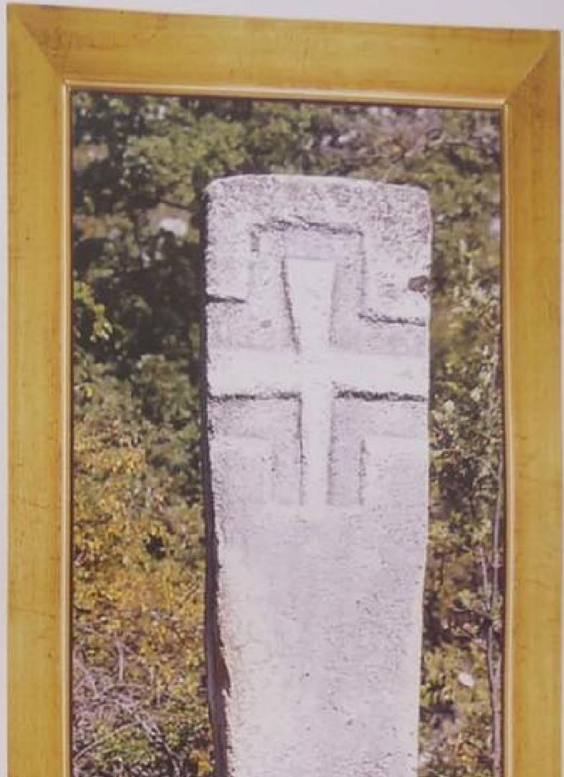

79.

80. Barevište
81. Žitomislić
82. Gornje Hrasno
83. Vlahovići

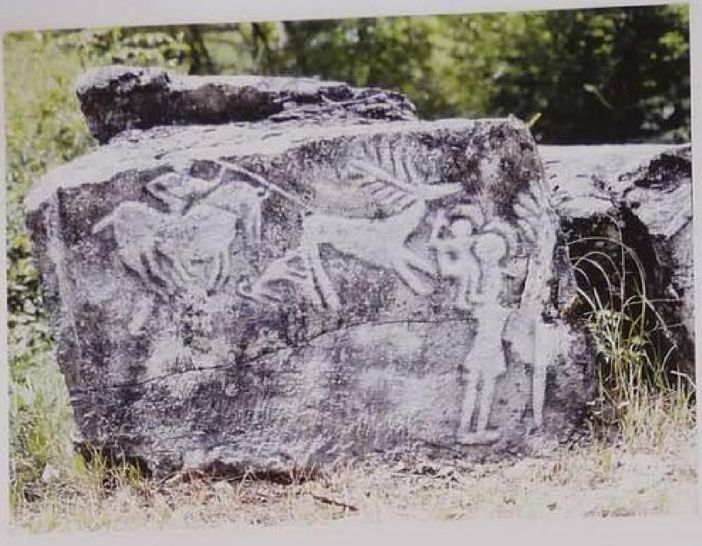

80.

81.

82.

83.

84.
85. Toplice - Vinjani
86.

84.

85.

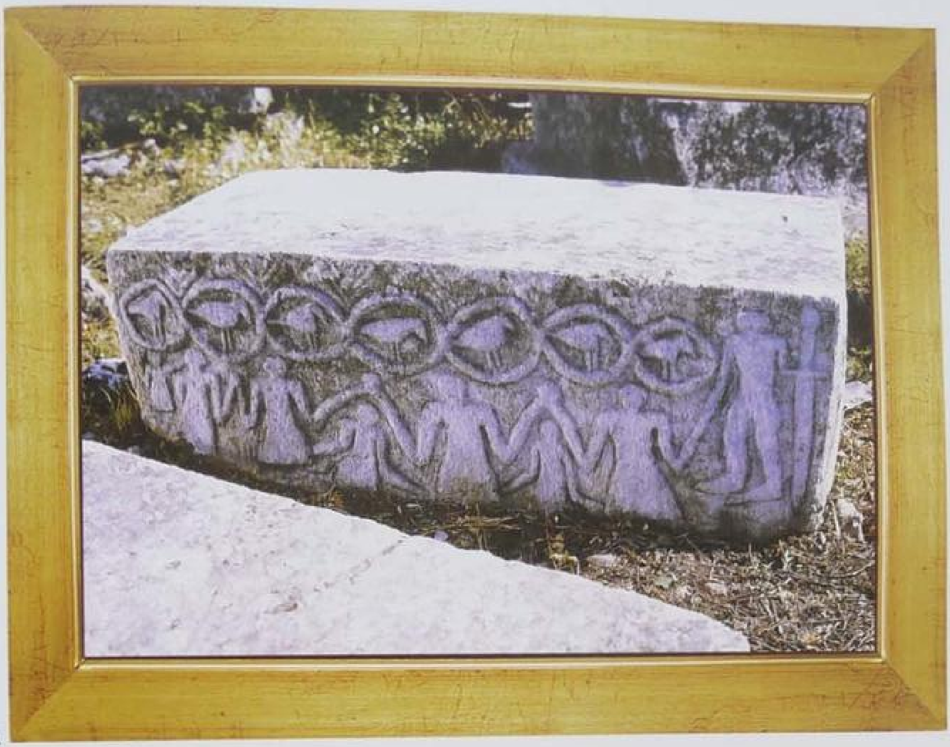

86.

IV.

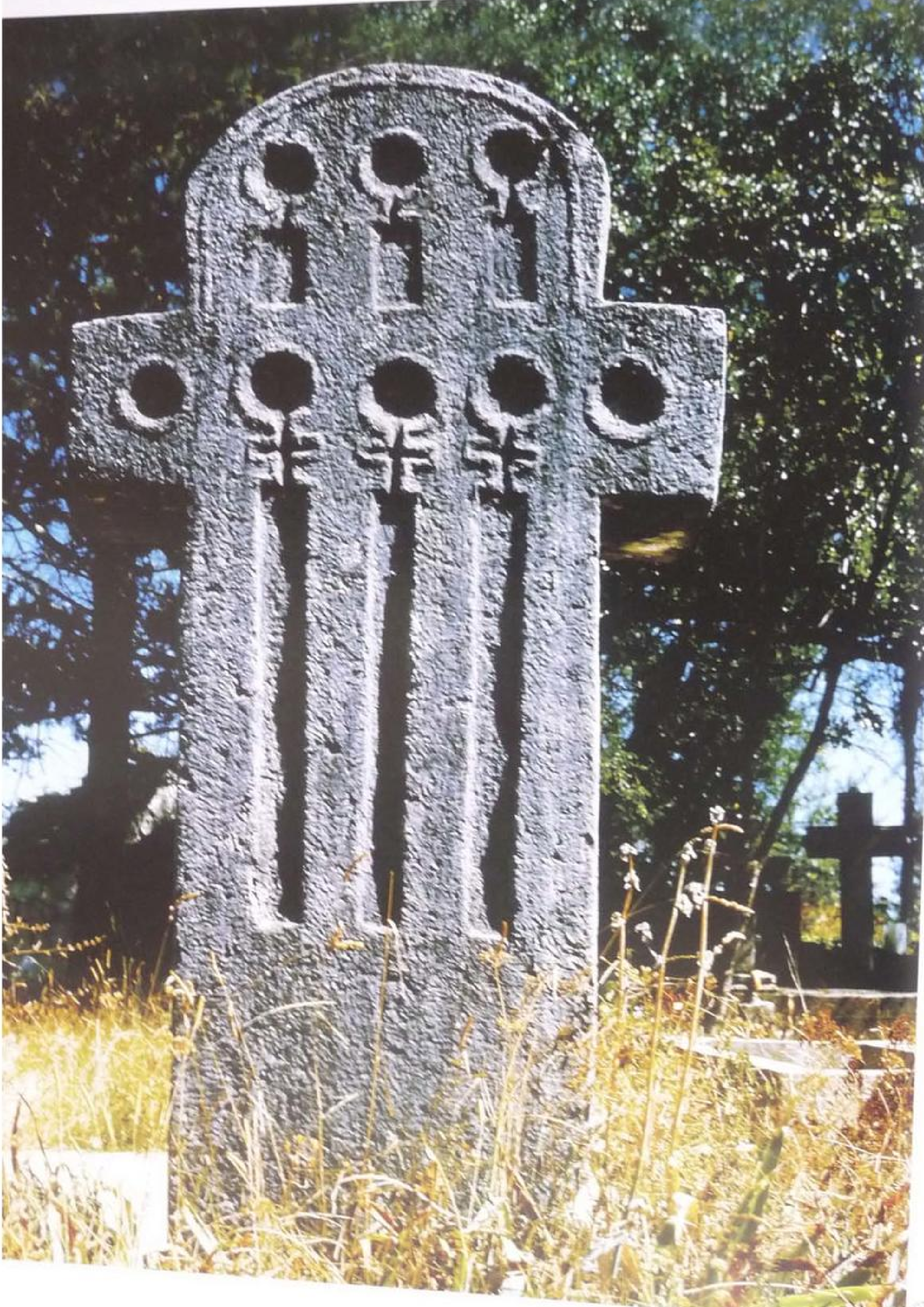

87. Uzarići
88. Vjetrenica Zavala

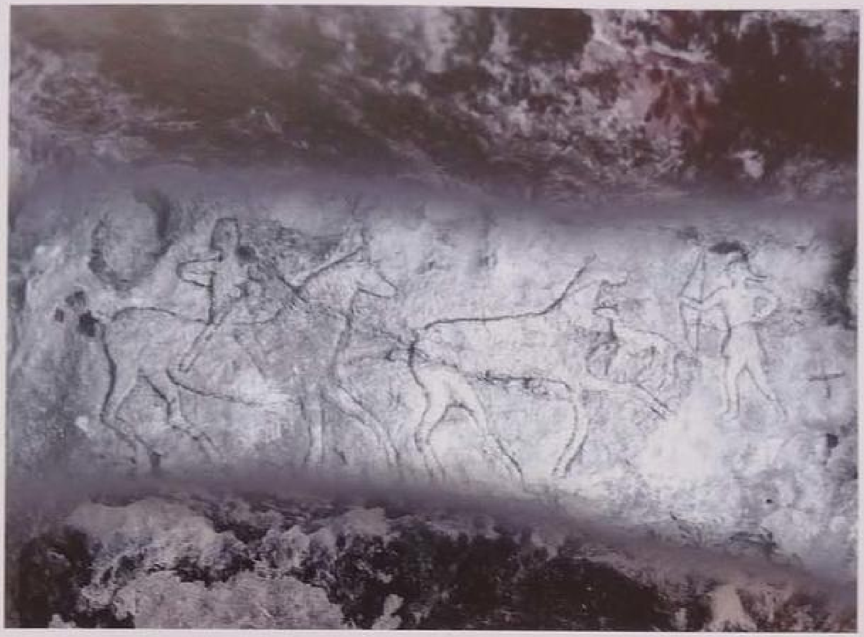

88.

90.

91.

89. Zemaljski muzej - Sarajevo
90. Zemaljski muzej - Sarajevo
91. Zemaljski muzej - Sarajevo

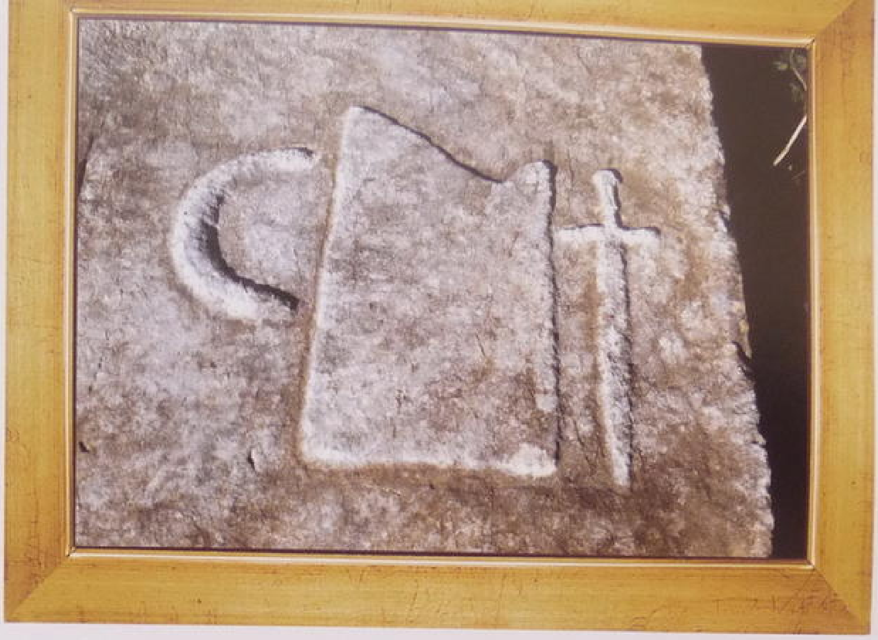

93.

92. Vinjani
93. Studenci

94.

94. Zemaljski muzej - Sarajevo
95. Zemaljski muzej - Sarajevo
96. Zemaljski muzej - Sarajevo

95.

96.

97.

98.

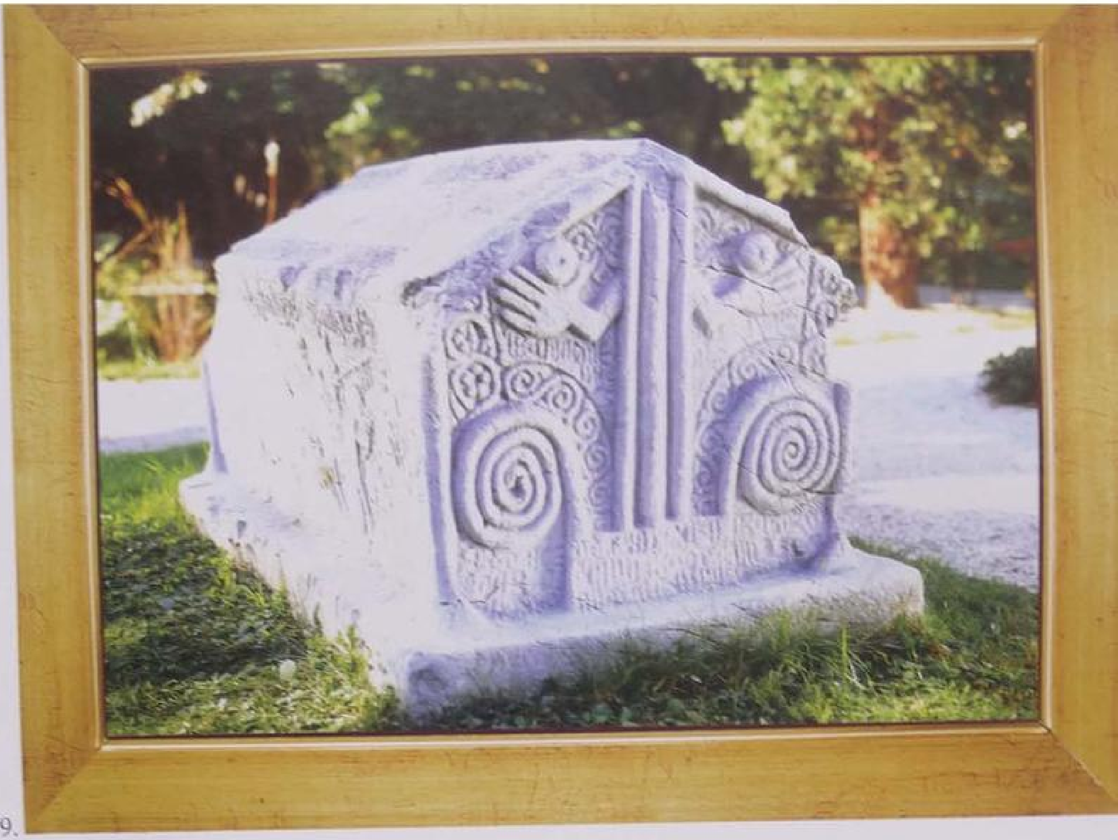

99.

97. Zemaljski muzej - Sarajevo
98. Zemaljski muzej - Sarajevo
99. Zemaljski muzej - Sarajevo

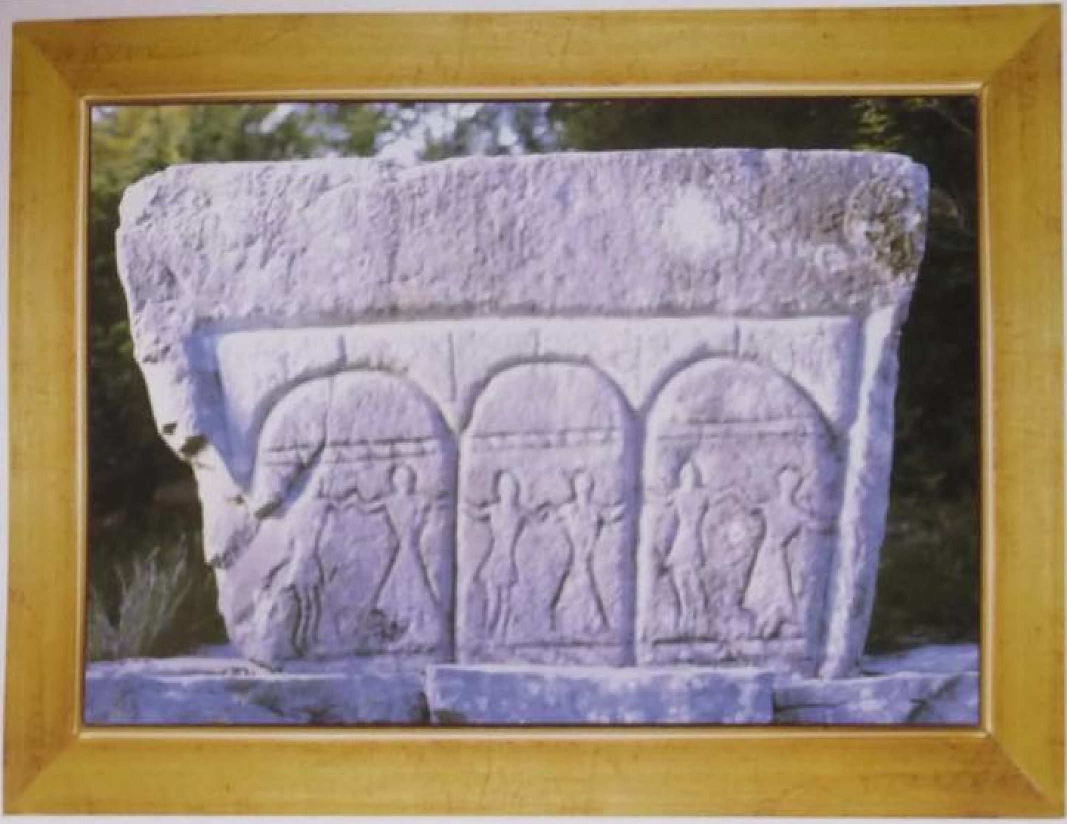

100.

100. Staro Slano
101. Veličani
102. Vlahovići

101.

102.

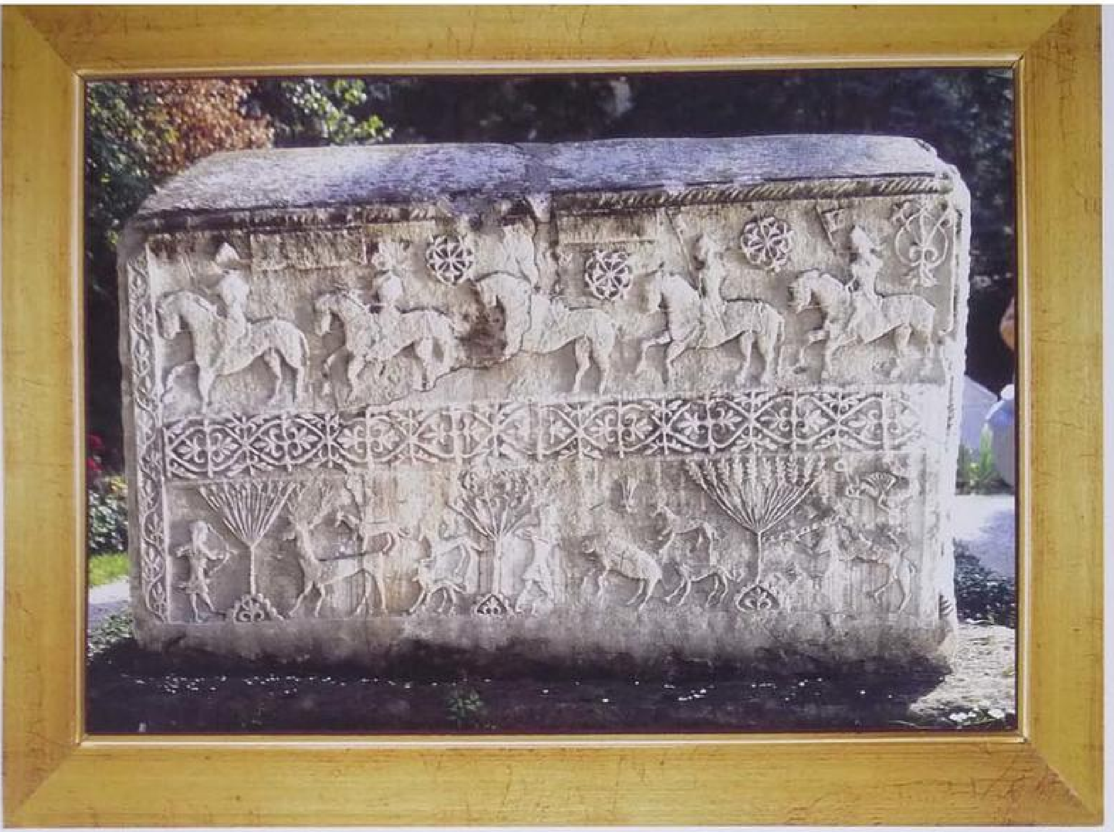

103.

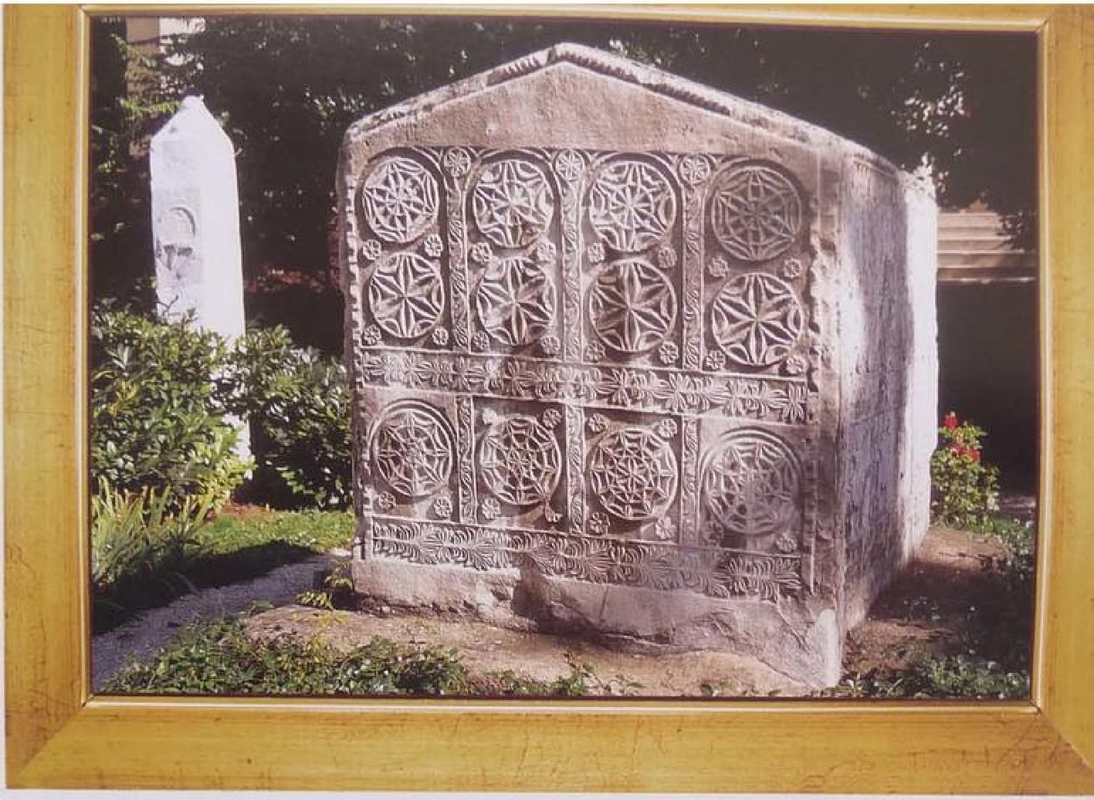

104.

103. Zemaljski muzej - Sarajevo
104. Zemaljski muzej - Sarajevo

105. Zemaljski muzej - Sarajevo

105.

106. Studenci
107. Studenci

106.

107.

108. Zemaljski muzej - Sarajevo
109.
110. Žitomislić
111. Bileća

108.

109.

110.

111.

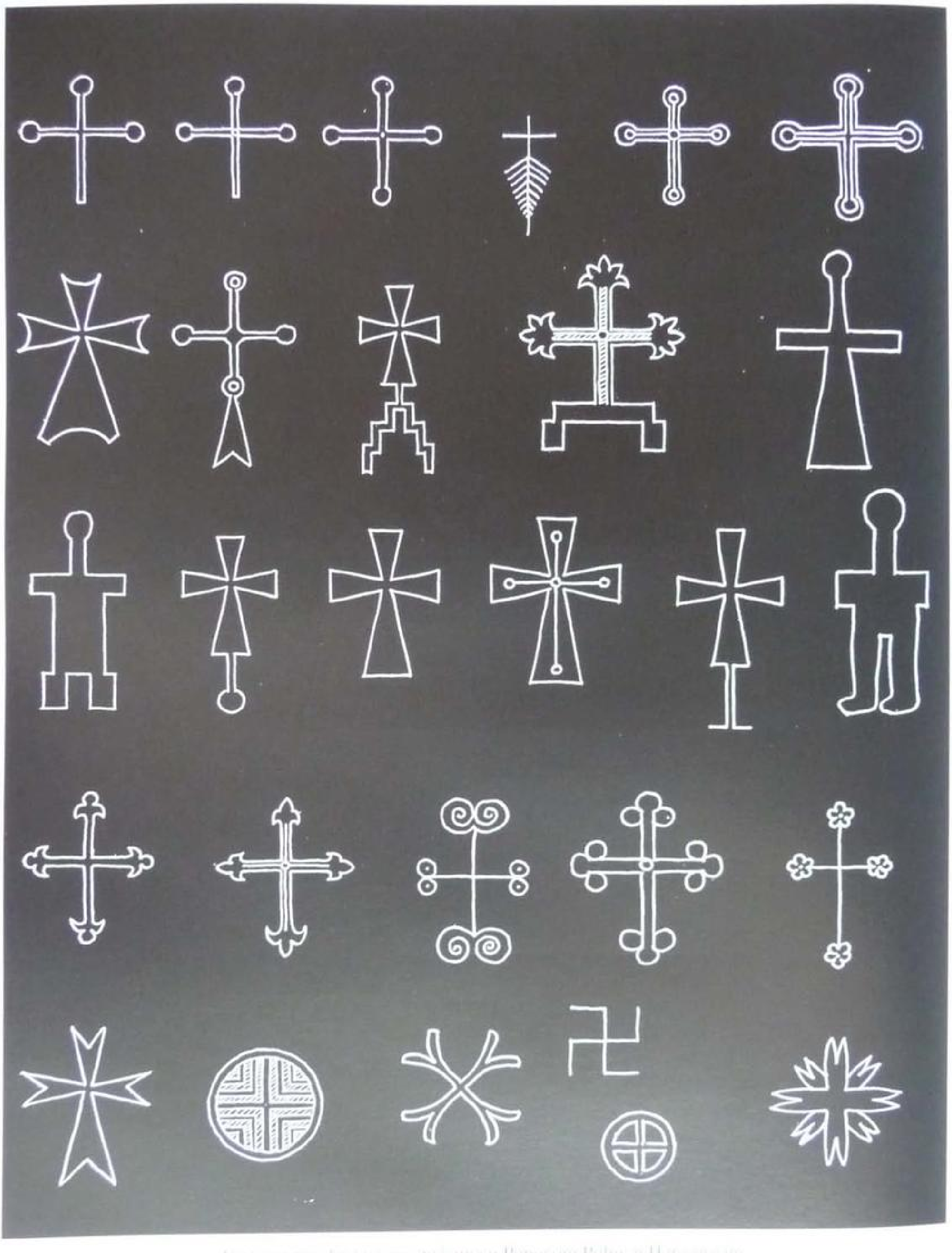

Vrste motiva križeva na stećcima u Popovom Polju u Hercegovini

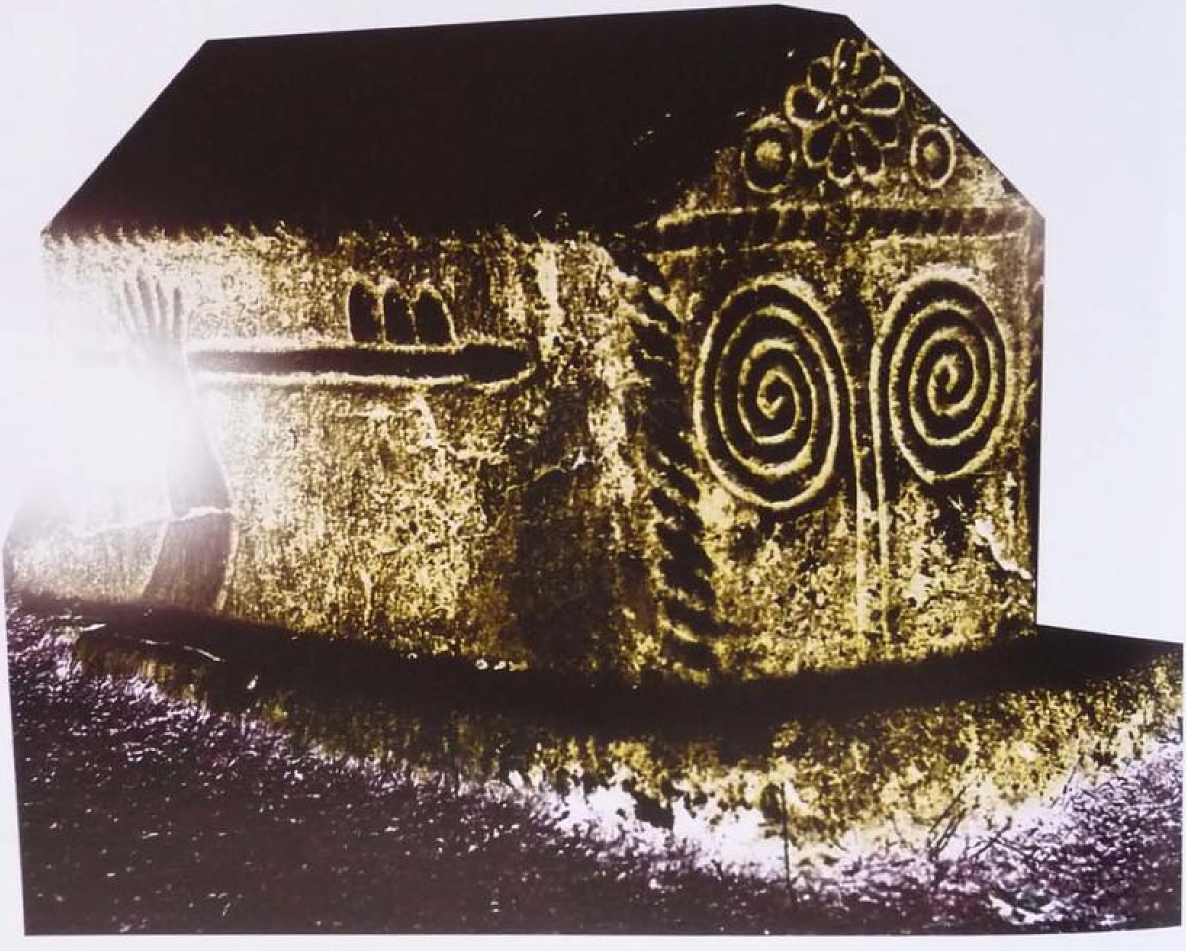

Gradac (v. Ljubinje), selo 189
Grahovčići, selo 11 km istočno od Travnika 203
Grborezi, selo 10 km zračne linije udaljeno od Livna u pravcu jugozapada 86, 236
Grčka, država u južnom dijelu Balkanskoga poluotoka
Grčka Glavica, lokalitet s nekropolom u selu Biskup kod Konjica 160, 161
Grčko groblje (v. Crkvina na brdu Križ u Donjoj Zgošći) 163
Guča Gora, selo pored Travnika, prvi spomen iz 1425. godine 205
Gvozno 79

H

Hainault 26
Han-Bila (v. Guča Gora) 205
Han-Pijesak, grad i općina u BiH 117
Hercegovina, istočna 69, 173
Hercegovina, zapadna 69, 194
Hočevlje (v. Breza), selo 203
Hollywood, centar američke filmske industrije 110
Hrasno, Gornje, lokalitet sa nekropolom južno od Stoca 174, 178, 177
Hreša, selo sjeveroistočno od Sarajeva 29, 58
Hrvatska (Republika Hrvatska), država u jugoistočnoj Europi 181
Hum (Hercegovina), najprije neovisna politička oblast, zatim dio srednjovjekovne bosanske države 56
Humsko, lokalitet kod Foče 82
Hutovo (Blato), submediteranska močvara u južnoj Hercegovini, 7 km jugoistočno od Čapljine u području rijeke Neretve 174

I

Ilijaš, gradić nedaleko od Sarajeva 160, 171, 202
Ilirik (lat. Illyricum), antički naziv za područja na Balkanu nastanjena Ilirima 72
Imotski, grad u Dalmatinskoj zagori, Republika Hrvatska 200
Imotska krajina, oblast 195, 207
Irska, otok u britanskoj otočnoj skupini 243
Irska Nova, otok 73
Istra, najveći poluotok istočne obale Jadrana sa oko 90% površine u Hrvatskoj
Italija, država u južnoj Europi 25, 58, 67, 73
Ivan-planina, jugozapadno od Sarajeva, između Bitovnje i Bjelašnice, najviši vrh Veliko Šljeme (1534 m) 10

J

Jajce, stolno mjesto srednjovjekovne Bosne do 1463. godine 170, 204, 248
Japan, otočna država u istočnoj Aziji 73
Jelaške, selo između Olova i Zavidovića 190
Jeruzalem, (arapski Al-Quds, hebr. Yerushalayim, Jerušalajim), grad u središnjem Izraelu, kršćanski, židovski i muslimanski hodočasnički grad 78
Jugoslavija, država nekoliko južnoslavenskih i drugih naroda koja je u razdoblju od 1918. do 2003. imala različit državni ustroj i naziv 253

K

Kakanj, grad u središnjem dijelu BiH 169, 200
Kalinovik, naselje 70 km južno od Sarajeva 182, 189, 190, 191
Kalufi, lokalitet kod zaseoka Mijatovci nedaleko od Nevesinja 252
Kalvarija, (lat. Calvaria, od calva: lubanja) ili Golgota (grč. Golgota, prema aramejskom gulguta, lubanja). Brežuljak izvan jeruzalemskih zidina na kom su se izvršavale smrtne kazne i gdje je bio razapet Isus Krist; na tome je mjestu podignuta bazilika Groba Isusova. Odatle se riječ kalvarija i golgota upotrebljava kao simbol patnji i ispaštanja 84
Kaljine, selo u općini Sokolac 69
Kapavica (v. Ljubinje), selo 188

Pavlovac, mjesto nekropole u blizini Sarajeva 168, 171, 172
Pelješac, poluotok 18
Perugia, grad u Umbriji 71
Pesaro, grad u Italiji 20
Petronije San, mjesto kod Bologne 64
Petrovo Selo 160
Petrovo polje (v. Rogatica) 124
Petrovnik (v. Opličići) 179
Piva, rijeka 28
Plaški, mjesto u Gorskom Kotaru u Hrvatskoj 172
Plazaljke, toponim u Cetini 68
Ploče (v. Opličići)
Pocrnje, katun kod Ljubinja 188
Podbrežje, selo kod Zenice 203
Podgradinje (v. Hrasno Gornje) 178, 179
Podrinje 93, 110, 166, 194, 200
Podunavlje, nizina uz Dunav. Zadire u više europskih država: Njemačku, Austriju, Slovačku, Mađarsku, Hrvatsku, Srbiju, Bugarsku, Rumunjsku, Moldaviju i Ukrajinu 77
Police, lokalitet kod Trebinja, naselje na lijevoj obali Trebišnjice 71, 115
Poljska, država u sjeveroistočnom dijelu srednje Europe, uz obalu Baltičkoga mora 58
Popovo (polje), kraška oblast u istočnoj Hercegovini 160, 181
Premilovo polje (v. Ljubinje), naselje koje pripada Gledevcima u općini Ljubinje 119, 175, 188
Posavina, ravničarska oblast na sjeveru Bosne i Hercegovine 127
Potkuk (v. Bitunja Gornja) 175
Prača (Biskupina), naselje u dolini istoimene rijeke 35 km istočno od Sarajeva 161
Preslav, glavni grad Prvog bugarskog carstva od 893. do 972. godine, jedan od najvažnijih gradova srednjovjekovnog jugoistoka Europe 101
Pridraga, mjesto kod Novigrada u Republici Hrvatskoj 63
Primorje 29, 57, 181, 184, 193
Proložac, otočić na Prološkom jezeru gdje je smješten samostan 62
Puhovac, selo 12 km udaljeno od Zenice 203

Q

Quintanilla de las Vinas, mjesto kod Burgosa u Španjolskoj 65

R

Rab, otok u Jadranskom moru u Kvarneru (Republika Hrvatska) 192
Radimlja, nekropola stećaka u Vidovom polju kod Stoca 56, 60, 69, 77, 84
Radmilovića Dubrave, nekropola 118, 175
Rama, župa 18
Raška (Srbija), srednjovjekovna država 18
Raška Gora, lokalitet (nekropola) kod Mostara 27, 64, 120, 170, 245
Ravanjska vrata (v. Kupres) 206, 208
Ravanjsko polje (v. Kupres), visoka kraška ravnica južno od Kupresa 205
Razići, lokalitet u župi Kom 162
Ričica (v. Imotski) 172
Riez, mjesto održavanja crkvenog sinoda 1285. godine 239
Riličko polje (v. Kupres)
Rim (Rimsko Carstvo) 17, 22, 59
Risovac (v. Blidinje) 209, 210
Rogatica, grad u BiH 105, 117, 123, 171, 198
Rostovo (v. Novi Travnik) 204
Rotimlja, selo kod Stoca 67
Ruen, grad u Francuskoj 70

Pisan čitko i popularno, ali uz sav neophodan naučni aparat i sa izuzetno korisnim indeksima ličnih imena i geografskih pojmova, ovaj tekst prodiraće neposredno do publike različitog stepena obaviještenosti o temi, pamtiće se po zanimljivim i korisnim podacima i njihovom povezivanju u značenjske cjeline koje otvaraju nove vizure. Opisi su precizni, podaci kritički odabrani. Inovativan u pristupu, besprijekoran i cjelovit po sadržaju, profesionalno sveden na neophodno i neopterećujuće, ali sa elementima koji potiču na dalja traganja, tekst profesora Dubravka Lovrenovića u svemu ispunjava zahtjeve modernog naučnog štiva.

(prof. dr. Ljiljana Ševo)

Pozicija odbacivanja bogumilske teorije u Lovrenovićevoj knjizi je najizrazitije kritičko stajalište prema tradiciji. Zapravo središnja zamisao i nakana autorova u njegovoj knjizi bila je u postavljanju i argumentiranju teze o vjerskoj pripadnosti pokojnika pod stećcima pa prema tome i samih stećaka, s osnovnom postavkom da su pod stećcima sahranjivani kršćani različitih kršćanskih zajednica, od katoličke, preko one humskih i bosanskih krstjana do pravoslavaca. Kao vrstan povjesničar Lovrenović za svoje argumente na prvom mjestu koristi epitafe sa stećaka, pisane bosanicom, koji ponekad u svojim strukturalnim elementima čuvaju egzaktne pokazatelje takvog tipa. Međutim, u oskudnosti takve građe, on slijedi i druge indicije i dakako iznosi mišljenja ranijih istraživača i njihovih prosudbi.

(prof. dr. Miroslav Palameta)

Riječ je o velikoj temi bosansko-hercegovačke kulturne povijesti koja – kao da je čekala Lovrenovića, povjesničara koji se ne plaši historiografskih dekonstrukcija i rušenja historiografskih mitova, nego ih doživljava kao prvorazredne izazove povijesnog zanata. U tom smislu držim da knjigu *Stećci bosansko i humsko mramorje srednjeg vijeka* koju objavljuje sarajevski izdavač Rabic možemo bez straha proglasiti novom Lovrenovićevom historiografskom uspješnicom, kojom autor stameno potvrđuje svoj već kultni status među povjesničarima bosansko-humskog srednjevjekovlja.

(prof. dr. Ivana Prijatelj – Pavičić)

Knjiga Dubravka Lovrenovića "*Stećci. Bosansko i humsko mramorje Srednjega vijeka*" monografskog je karaktera, a impostirana je interdisciplinarno. Lovrenovićeva monografija o stećcima ujedno je novost i veliki dobitak za našu kulturu i to ne samo pod vidikom sintetičnosti prikaza odabrane tematike nego i pod vidikom najnovijih nažalost suviše ideologijski obojenih pristupa povijesti Bosne i Hercegovine. Stoga preporučam izdavaču da knjigu što prije objavi i omogući da do nje dođu ne samo građani Bosne i Hercegovine te Hrvatske i Srbije, nego i svi zainteresirani čitatelji diljem Europe i svijeta čemu će svakako bitno pridonijeti njezina engleska verzija.

(prof. dr. Stjepan Kušar)

Hronologije stećke i crkve 238

19088

150 –

Gotici, 77

Grčko groblje 83

Vidikovac 85

Ulevići 249

Grčko groblje 168

Kape, 174

Korita, 191

„Stećak" – nema u dudmem, iako su stećci „stele i cipusi" – 198 Ć

Crkve pored stećaka, 204 + 236, 238, 240

Lokacije, u odnosu na Ban – 207

Datacije = Gotske 236

Kovačević Naber, – 280 W

Orijentacije: 240, 245 + 89

Bošnjaci = str. 279, 22

„Prijelazno razdoblje" – samo kod Osmanlijama 282 W

Stećci „običnog okruga" – 2 182